

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

«Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (Α' Κο 1,30)

2023

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΗ΄
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2023
Ἄρ. Φύλ. 924

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο "Όργανο

Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητας
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Τεύχ. 924, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2023

**Ίδιοκτησία - "Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»**
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

**Δ/ντής Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναίος**
Άλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη

**Δημιουργικό, προεκτύπωση,
καλλιτεχνική επιμέλεια:**

«Χριστιανική Έλπίς»
Όρθόδοξη Αδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: 2310 677136

Έκτύπωση - βιβλιοδεσία:
«ΛΙΘΟΣ», Κιάτο Κορινθίας
Τηλ.: 27420 20584

Έτήσια συνδρομή:

Έσωτερικού: 12€
Έξωτερικού: 35€
Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$
Καναδά: 50\$ Αύστραλίας: 55\$

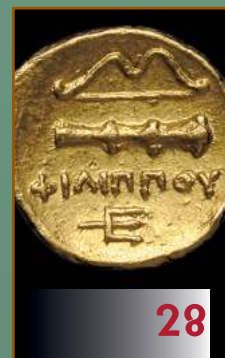
Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:
6074010115324
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

**Γιά τούς συνδρομητές
του έξωτερικού**

IBAN: GR 94 0171 0740 0060
7401 0115 324

Περιεχόμενα

Στύλος Όρθοδοξίας	3
Γιατί, Θεέ;... ..	4
Ή περιτομή	6
Ύπέρλογοι χρονισμοί.....	8
Ό άθλητής τής ύπομονής.....	10
Γιά μιά τέλεια ζωή.....	12
Άχτίδες καλοσύνης από τό 2022... για μιά πιό φωτεινή πορεία τόν νέο χρόνο!!!	13
Ή Συνθήκη τής Λωζάνης (1923)	14
Ποιότητα αγάπης (Α΄ Θε 3,12)	16
Τό μέτωπο τής Ήπειρου. Α΄ Πρωτοφανής έθελοντισμός	18
Ή Ελλάδα καί οι Ήλληνες μέσα από τά τουρκικά σχολικά βιβλία τής Ίστορίας καί τής Άγωγής του Πολίτη (Α΄)	20
Ό άγιος Μάξιμος ό Όμολογητής καί ή όλότητα χώρου καί χρόνου (Α΄)	22
Οί πατημασιές (διήγημα).....	24
Έπετειακή έκδήλωση	26
Έκδηλώσεις τής Άδελφότητας	27
Κατάπτυστη απόφαση.....	28
Συζητώντας τά γεγονότα... ..	31

Στύλος Ὁρθοδοξίας

Πόσο έκπληκτικός είναι ὁ τρόπος πού ἐνεργεῖ ὁ Θεός! Ἐκεῖ πού νομίζεις ὅτι τὸ καράβι σου βουλιάζει στή φουρτουνιασμένη ἄβυσσο, σοῦ στέλνει τήν αὔρα τῆς ἐλπίδας του καί ὅλα γαληνεύουν καί πάλι.

Αὐτό περίπου συνέβη στό ἱερό σκάφος τῆς Ἐκκλησίας στίς ἀρχές τοῦ Δ' αἰ. μ.Χ.. Ἐνέσκηψε ἡ θύελλα τῆς ἀρειανικῆς αἵρεσης καί στό πέλαγος τῆς πίστεως ξεσηκώθηκε μιά ἀπό τίς πιό ἄγριες φουρτούνες.

Ὁ Ἄρειος ἦταν πρεσβύτερος τῆς Ἀλεξανδρείας τῆς Αἰγύπτου, καί μάλιστα ἀπό τούς πιό ἱκανούς, σοφούς καί εὐσεβεῖς. Ὅμως «ὁ φθόνος ἄπτεται καί τῶν τελείων». Χολωμένος μάλλον διότι δέν ἀναδείχθηκε ἐπίσκοπος τῆς περιφέρειας αὐτῆς πόλης, ἄρχισε νά ἀποκλίνει ἀπό τήν ἐκκλησιαστική διδασκαλία καί νά κηρύττει ὅτι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ἦταν δημιούργημα τοῦ Πατρός καί ὄχι γέννημά του καί ἴσος του.

Στόν σεισμό πού προκλήθηκε, διότι ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἀρείου ἐπιδρούσε σέ μείζονες κύκλους, ἐκκλησιαστικούς καί ὄχι μόνον, ἡ Ἐκκλησία στηρίχτηκε σ' ἕνα παλληκάρι 30 μόλις χρόνων: στόν διάκονο τότε, καί μετέπειτα ἐπίσκοπο Ἀλεξανδρείας, Ἀθανάσιο. Κι ἐνῶ φαινόταν ὅτι ἡ ὑπόθεση γιά τούς ὀρθοδόξους πιστούς ἦταν χαμένη, τό Πνεῦμα τό ἅγιο, σέ μίαν ἀπό τίς πιό θαυμαστές ἐπεμβάσεις του στήν ἱστορία, χρησιμοποίησε ὡς ὄργανό του αὐτόν τόν νεαρό, γιά νά σαρώσει μέ τό στόμα του τήν πλανεμένη καί βλάσφημη φλυαρία. Στήν Α' Οἰκουμενική Σύνοδο, πού συνήλθε τό 325 στή Νίκαια τῆς Βιθυνίας γιά τό πρόβλημα αὐτό, ὁ διάκονος Ἀθανάσιος ἐξέπληξε τούς πάντες μέ τή θεολογική του δεινότητα καί συνέβαλε ὅσο κανεῖς ἄλλος στή διατύπωση τῆς ἀλήθειας ὅτι ὁ Υἱός εἶναι «ὁμοούσιος τῷ Πατρί» καί συνεπῶς τόσο Θεός ὅσο καί Ἐκεῖνος. Ἐτσι τό σαπρό μέλος ἀποβλήθηκε καί, μολοντί ἡ αἵρεση ἔδρασε ὀλόκληρο τόν Δ' αἰῶνα, τό δηλητήριό της εἶχε πλέον χάσει τή δύναμή του.

Βέβαια ἡ ἐμμονή τοῦ Ἀθανασίου, πού χαρακτηρίστηκε δικαίως Μέγας, στήν ὑπεράσπιση τῆς θείας ἀλήθειας ἐνόηλεσε πολύ τούς ἀντιθέτους, οἱ ὁποῖοι ἐπιχείρησαν ἐπί μισόν αἰῶνα ὄχι μόνο νά σπιλώσουν τήν προσωπικότητά του, ἀλλά νά πετύχουν καί αὐτή τήν ἴδια τή φυσική του ἐξόντωση. Οἱ περιπέτειες τοῦ ἁγίου ἄνδρα λόγω τοῦ μίσους τῶν ἐχθρῶν του θυμίζουν συνωμοσίες τύπου ἰταλικῆς μαφίας, πού στήν περίπτωση ὅμως αὐτή ὀργάνωσαν δυστυχῶς χριστιανοί «ἀδελφοί» του...

Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, πού τιμοῦμε στίς 18 Ἰανουαρίου, ἀναδείχθηκε πραγματικός «στύλος καί ἐδραῖωμα» τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, ἀταλάντευτος! Πόσο ἄραγε μιλάει τό ἅγιο καί γενναῖο παράδειγμά του σέ μᾶς, τούς ἐπιγόνους του, σήμερα;

Έργο Βλ. Τσοτσώνη

Γιατί, Θεέ;...

Τό μεγαλύτερο ίσως «γιατί;» πού επικαλείται ό άνθρωπος τών «χριστιανικών» κοινωνιών, προσπαθώντας νά δικαιολογήσει τήν άρνησή του άπέναντι στόν Θεό, είναι τό πρόβλημα του κακού. Τό έρώτημά του είναι τό έξής: «Σύμφωνα μέ τήν άγία Γραφή ό Θεός είναι άγάπη. Πώς γίνεται, λοιπόν, έφόσον είναι άγάπη, νά άνέχεται τό κακό στόν κόσμο; Πώς μπορεί νά παρατηρεί άπαθώς τίς έκρήξεις τής βίας, τής έκμετάλλευσης καί τής άδικίας; Γιατί αύτός ό τόσο καλός δέν άπλώνει τό παντοδύναμο χέρι του νά στηρίξει τόν αδύναμο; Γιατί δέν κραταιώνει τόν δίκαιο καί δέν πατάσσει άμείλικτα τούς άνόμους;... Άρα συμβαίνει μάλλον ένα έκ τών δύο: ή ό Θεός είναι έντέλει άνύπαρκτος καί ό Χριστιανισμός πρέπει νά καταχωριστεί στά μεγάλα παραμύθια τής ιστορίας ή, αν υπάρχει, μάς δημιούργησε μέν, αλλά μάς άφησε έπειτα νά παραδέρνουμε στήν τύχη μας!...».

Είναι όμως έτσι τά πράγματα; Άδιαφορεί πράγματι ό Θεός άπέναντι στόν θρίαμβο του κακού καί στά θύματά του; Κι αν όχι, τί άκριβώς συμβαίνει;

Ή υπόθεση ότι δέν υπάρχει Θεός δέν άντέχει ούτε ως ύποψία στή λογική κρίση. Είναι δυνατόν νά προέκυψε αύτό τό ασύλληπτα σύνθετο, άρμονικό, πανέμορφο, έκπληκτικό σύστημα πού λέγεται κόσμος(=στολίδι), χωρίς κάποιο αίτιο; Μπορεί νά διανοηθεί κανείς ότι ένα φέρ' είπειν κτήριο, έστω καί άτελές, δέν χτίστηκε άπό κάποιον, αλλά στήθηκε έτσι, στήν... τύχη; Ποιός θά τολμούσε νά ύποστηρίξει κάτι τέτοιο; Δέν θά τόν θεωρούσαμε παράλογο; Πώς λοιπόν ύποστηρίζουν κάποιοι στά σοβαρά ότι τό θαύμα του σύμπαντος δέν έχει δημιουργό;... Όρισμένοι βέβαια προσφεύγουν στά μαθηματικά γιά νά πουν ότι δέν μπορούμε θεωρητικά νά άπορρίψουμε αύτή τήν πιθανότητα. Όστόσο, όπως έξηγούν οι έπαίοντες, ή συγκεκριμένη πιθανότητα είναι ούσιαστικά άνύπαρκτη γιά τόν έξής λόγο: Ή πιθανότητα νά προκύψει τυχαία ένα σύμπαν παρόμοιο μέ τό ύπάρχον είναι ένα κλάσμα μέ άριθμητή τή μονάδα καί παρονομαστή επίσης τή μονάδα μέ τόσα μηδενικά μαζί, πού αν γράφονταν θά άποτελούσαν μία σειρά μέ μήκος 1 όκτάκις έκατομμύριο φορές μεγαλύτερη άπό τή διάμετρο του σύμπαντος πού γνωρίζουμε!... Δέν δικαιώνεται συνεπώς ό ιερός Ψαλμωδός, πού χα-

ρακτηρίζει όποιον σκέφτεται έτσι «άφρονα» (βλ. Ψα 52,2);

Ή υπόθεση επίσης ότι «Έντάξει, έστω ότι υπάρχει Θεός, αλλά όχι και ότι ενδιαφέρεται για τά πλάσματά του!» είναι κι αυτή άβάσιμη. Δέν θά άναφερθώ έδω στην άδιάπτωτη, άσίγαστη καθημερινή πρόνοιά του για τον άνθρωπο -είναι άλλωστε τόσο άπτη! Θά άρκεστώ μόνο νά υπενθυμίσω ότι για χάρη τής σωτηρίας ήμών, των ύβριστών του, από τον θάνατο και τή φθορά, ό Θεός έκανε κάτι τό άδιανόητο: "Έγινε κι αυτός άνθρωπος, μοιράστηκε μαζί μας τό ποτήρι τής δυστυχίας μας μέχρι και τήν τελευταία του σταγόνα, και -τό πιό φοβερό;- θυσιάστηκε για μās πεθαίνοντας μέ θάνατο φριχτό, σταυρικό! "Αν αυτό δέν λέγεται ενδιαφέρον ή μάλλον άσωστη, άνέκφραστη, υπέρλογη παναγάπη, τότε πώς λέγεται;...

Κάποιοι βέβαια θά ισχυριστούν ότι όλα αυτά είναι μύθοι και ιδεοληψίες. "Όμως πόσο τραγικά έξω πέφτουν! Τήν αλήθεια τής μεγαλειώδους αυτής προσφοράς του σαρκωμένου Θεού δέν τήν έγγυάται τό όποιο-όποιο τεκμήριο, αλλά τό μέγιστο, ή άνάστασή του από τούς νεκρούς, ένα γεγονός, τό όποίο βεβαιώνουν πλήθος ιστορικών άποδείξεων, πού άνάλογες σέ ποσότητα και ποιότητα δέν υπάρχουν για κανένα άλλο πρόσωπο ή περιστατικό τής ιστορίας. Άρκεί νά σκεφτεί κανείς ότι οί μαθητές του Χριστού, πού κήρυξαν στον κόσμο ότι είναι αυτόπτες του Άναστημένου, δέχτηκαν άδίστακτα νά υπογράψουν αυτή τή μαρτυρία τους μέ τό ίδιο τό αίμα τους!

Συνεπώς;... Συνεπώς δέν άπομένει λογικά παρά μόνον ένα ένδεχόμενο: "Όχι, ό Κύριος του σύμπαντος και δημιουργός μας δέν άδιαφορεί για τό κακό πού μαστίζει τή γή. Δέν τό παρατηρεί μέ άπάθεια. Άπλά **μακροθυμεί**. Μακροθυμεί, αναμένοντας μέ λαχτάρα πατρική τήν είλικρινή μετάνοια των ένόχων (βλ. Β' Πέ 3,9). Θέλει νά τούς δώσει όσο τό δυνατόν περισσότερες εύκαιρίες, ώστε νά συνειδητοποιήσουν τί κάνουν και νά έπιστρέψουν κοντά του σάφρονες πλέον. Βέβαια ό χρόνος αυτός τής μακροθυμίας του δέν είναι άπειρος. Κάποτε, άργά ή γρήγορα, θά τελειώσει, θά λήξει. Και τότε όποιος ύποκλίθηκε στό κακό άμετανόητα και σφραγίστηκε στον νοϋ και στα έργα του από τον Σατανά «θά πιει από τό κρασί του θυμού του Θεού, πού κερνιέται άνέρωτο μέ τό ποτήρι τής όργής του, και θά βασανιστεί μέ φωτιά και θειάφι μπροστά στους άγίους άγγέλους και μπροστά στό άρνίο. Και ό καπνός του βασανισμού τους θά άνεβαίνει στους αίώνες των αίώνων και δέν θά μπορούν νά βρουν άνάπαυση ούτε μέρα ούτε νύχτα...» (Απ 14,10 -11).

Όστόσο, άδελφέ μου, έσύ πού ρωτάς τον Θεό σαν άλλος είσαγγελέας «γιατί;», σέ καταλαβαίνω. Άπευθύνω κι έγώ πολλές φορές τέτοια «κατηγορώ» στον Οϋρανό. Ξέρω όμως πολύ καλά ότι τό κάνω, διότι θέλω νά δικαιώσω τή φιλαυτία μου. Για κανέναν άλλο λόγο. "Ας σταματήσουμε λοιπόν τίς υπεκφυγές και τήν αναζήτηση «άλλοθι», και στό ξεκίνημα τής καινούργιας χρονιάς άς ύποσχεθούμε στον Κύριο, πού μās άνέχεται σπλαχνικά, νά καινούργιώσουμε και τή ζωή μας. Νά έγκαταλείψουμε έπιτέλους τον έπηρμένο θρόνο του δικαστή Καϊάφα και νά καταφύγουμε μαζί μέ τον Πέτρο έξω, σέ κάποιον πυλώνα δακρύων. Και τότε είναι βέβαιο ότι θά άντιληφθούμε μεμιάς τά πά-ντα...

Είς έτη πολλά!

Εϋ. Αλ. Δάκας

Ἡ περιτομή

Ἡ περιτομή εἶναι ἓνα οἰκογενειακό τελετουργικό, γνωστό σέ ὅλο τόν ἀρχαῖο κόσμο τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς, πού οἱ ρίζες του χάνονται στά βάθη τοῦ χρόνου. Οἱ ἀπαρχές του εἶναι ἄγνωστες ἀκόμη, ἀλλά πιστεύεται στή σύγχρονη ἐπιστημονική ἔρευνα ὅτι εἶχε σχέση περισσότερο μέ τήν ὑγιεινή τοῦ ἀνδρικοῦ σώματος, ἐνῶ δέν λείπουν καί οἱ συσχετισμοί μέ δεισιδαιμονίες.

Στίς διηγήσεις τῆς Π. Διαθήκης ἡ περιτομή κάνει τήν ἐμφάνισή της στήν ἀρχή τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰσραήλ, καθώς συνδέεται μέ τόν πατριάρχη Ἀβραάμ. Παρόλο πού δέν μπορούμε νά παρακολουθήσουμε ἱστορικά πότε καί πῶς ἔγινε αὐτή ἡ σύνδεση, λόγω ἔλλειψης στοιχείων τόσο ἀπό τίς βιβλικές ὅσο καί ἀπό ἐξωβιβλικές πηγές, μέ ὅσα καταγράφονται στά βιβλία τῆς Π. Διαθήκης μπορούμε νά διαπιστώσουμε τή μεγάλη σημασία πού προσέλαβε στή ζωή τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Στό 17^ο κεφάλαιο τῆς Γενέσεως ὁ Θεός Γιαχβέ ἐπιβεβαιώνει γιά τρίτη φορά (βλ. 12,1-3· 15,18) τή διαθήκη του μέ τόν Ἀβραάμ, ὀρίζοντας τήν περιτομή ὡς σφραγίδα τῆς γνησιότητάς της. Ἡ περιτομή ἐπιβλήθηκε καί σέ ὅλους τούς ἀπογόνους τοῦ Ἀβραάμ ὡς αἰσθητό σημεῖο καί ἀπόδειξη τόσο τῆς καταγωγῆς τους ἀπό ἐκεῖνον ὅσο καί τῆς ἀποδοχῆς τῆς διαθήκης του μέ τόν Θεό, τήν ἐκπλήρωση τῶν ἐπαγγελιῶν τῆς ὁποίας προσδοκοῦσαν.

Μετά τήν ἀπελευθέρωση ἀπό τήν Αἴγυπτο καί τήν εἴσοδο στή Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, ἡ πρώτη ἐνέργεια τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἦταν νά περιτάμει ὅλους τούς Ἰσραηλίτες πού γεννήθηκαν τήν περίοδο τῆς ἐρήμου καί δέν ἔφεραν περιτομή. Ἡ πράξη αὐτή χαρακτηρίζεται στό ἱερό κείμενο «περικάθαρσις», ἐνῶ ἡ ἀπόρριψη τῶν τεμαχίων τοῦ δέρματος, πού ἀποκόπηκε στό «βουνό τῶν ἀκροβυστιῶν» τῆς περιοχῆς τῶν Γαλιγάλων, συμβόλισε τήν ἀποκάθαρση ἀπό «τόν ὄνειδισμό τῆς Αἰγύπτου» (βλ. Ἰη 5,1-9). Μέ τόν τρόπο αὐτό ἔκλεισε ὀριστικά τό προηγούμενο κεφάλαιο τῆς ὀδυνηρῆς αἰγυπτιακῆς δουλείας καί ὁ νέος λαός τοῦ Θεοῦ μέ ἀνανεωμένες τίς ὑποσχέσεις τῆς διαθήκης ξεκίνησε μέ τίς καλύτερες προϋποθέσεις τή νέα του ζωή στή Γῆ πού ὁ Θεός εἶχε ὑποσχεθεῖ στόν προπάτορά τους. Θά ζούσε σέ αὐτήν τηρώντας τίς ἐντολές τῆς Διαθήκης καί μακριά ἀπό ὅποιον ἐσθήποτε συνθήσεις ζωῆς, συμπεριφορᾶς καί θρησκευτικῆς λατρείας τῶν εἰδωλολατρικῶν λαῶν. Ἡ περιτομή ἔγινε ἔτσι τό ὀρατό σημεῖο τῆς νέας ταυτότητας τοῦ λαοῦ τῆς Διαθήκης, ἓνα εἶδος φυσικῆς ὀριοθέτησής του ἀπό τούς ἄλλους λαούς τοῦ περιβάλλοντος χώρου. Ὀρίσθηκε νά τελεῖται σέ κάθε νέο ἀρσενικό παιδί τήν ὄγδοη ἡμέρα ἀπό τή γέννησή του (βλ. Λε 12,3).

Συνεπῶς, γιά τόν Ἰσραήλ ἡ γενική πράξη τῆς περιτομῆς προσδιο-

ρίσθηκε ως «περιτομή Άβραάμ». Κάθε άνθρωπος πού δέν έφερε αυτή τή συγκεκριμένη περιτομή όνομαζόταν «άπερίτμητος» και άπαγορευόταν σχεδόν κάθε έπικοινωνία μαζί του (βλ. Κρ 14,3' Α' Βα 17,36' 31,4). Όστόσο, και σύμφωνα με τον νόμο έορτασμού του Πάσχα (βλ. ΄Εξ 12,43-50), τής κορυφαίας έορτής του ΄Ισραήλ, κάθε «άλλογενής», δηλαδή χωρίς καταγωγή από τον Άβραάμ, μπορούσε με τήν περιτομή νά γίνει ισότιμο μέλος τής κοινότητας τής Διαθήκης και με τή συμμετοχή του στό πασχάλιο δείπνο νά αποκτήσει και μερίδιο στις μελλοντικές εύλογίες τής Διαθήκης.

Έντούτοις, τό σημείο τής περιτομής δέν άποδείχθηκε έπαρκές, για νά διαφυλάξει τον ΄Ισραήλ μακριά από τις είδωλολατρικές συνήθειες των γειτόνων του, πιστό στην τήρηση των έντολών του Θεού ως προς τή λατρεία και τήν ήθική ζωή. Έκείνοι πού έπισήμαναν αυτήν τήν άνακολουθία σημαίνοντος και σημανομένου ήταν οί προφήτες, οί όποιοι και έλεγξαν σκληρά τον λαό γι' αυτό· δέν δίστασαν νά χαρακτηρίσουν όλους τούς ΄Ισραηλίτες πού παραβίαζαν τις έντολές «άπερίτμητους» και νά τούς τοποθετήσουν στην ΄ίδια μοίρα άπαξίωσης και καταδίκης· «ότι πάντα τά έθνη άπερίτμητα σαρκί, και πäs οίκος ΄Ισραήλ άπερίτμητοι καρδίαις αυτών», θά πει ό ΄Ιερεμίας (9,26). Για τον λόγο αυτό ό προφήτης έπισήμανε τήν άνάγκη τέλεσης τής πραγματικής περιτομής, όχι σαρκικής αλλά πνευματικής, τήν όποία όνόμασε «περιτομή καρδιάς» και άφορούσε στην επέμβαση στον έσωτερικό χώρο τής ψυχής του ανθρώπου, εκεί όπου παίρνει τις άποφάσεις του ελεύθερα, προκειμένου νά καταστεί ικανός νά υπακούει στό θέλημα του Θεού κάτω από όποιοσδήποτε συνθήκες.

Η εύκαιρία δόθηκε στά χρόνια μετά τή βαβυλώνια αιχμαλωσία, όταν ή πολιτική έξουσία βρέθηκε πλέον σε είδωλολατρικά χέρια και ή περιτομή μαζί με τήν τήρηση του μωσαϊκού Νόμου έδιναν στον λαό του Θεού τήν ιδιαίτερη έθνική και θρησκευτική του ταυτότητα μέσα στα άχανή πολυφυλετικά βασίλεια των Βαβυλωνίων, Περσών, Έλλήνων και Ρωμαίων. Στα πέτρινα χρόνια τής έλληνιστικής κατάκτησης και σε περιόδους έντασης ή περιτομή άπαγορεύτηκε. Τό άποτέλεσμα ήταν άλλες φορές οί ΄Ιουδαίοι νά προσπαθούν νά τήν άποκρύψουν (βλ. Α' Μακ. 1,15), άλλες νά τήν τελούν με κίνδυνο τής ζωής τους (βλ. 1,61) και άλλες νά τήν επιβάλλουν με τή βία στους διστακτικούς (βλ. 2,46).

Ό Κύριός μας ΄Ιησούς Χριστός έλαβε τήν περιτομή τήν όγδοη ήμέρα από τή γέννησή του, όπως κάθε γνήσιος ΄Ιουδαίος τής έποχής του. Έτσι απέκτησε τήν πλήρη ταυτότητα πού θά του επέτρεπε νά έπιτελέσει τό έργο του εντός του ΄Ιουδαϊκού κόσμου. Τήν ΄ίδια όμως στιγμή έθεσε τέλος στο άρχαίο έθιμο τής Διαθήκης, διότι καθιέρωσε αυτό πού "έδειχνε" ή περιτομή· τήν ύπακοή στό θείο θέλημα: «ή περιτομή ούδέν έστι, και ή άκροβυστία ούδέν έστιν, αλλά τήρησις έντολών Θεού» (Α' Κο 7,19). Ό ΄ίδιος τέλεσε τήν «περιτομή τής καρδιάς», τό χειρουργείο τής άνοιχτής καρδιάς πού είχε όραματιστεί ό προφήτης ΄Ιερεμίας, δίνοντας τό δικαίωμα στους μαθητές του, ανεξαρτήτως καταγωγής και προέλευσης, νά έχουν τήν πεποίθηση ότι «ήμεεις γάρ έσμεν ή περιτομή, οί Πνεύματι Θεού λατρεύοντες και καυχόμενοι έν Χριστώ ΄Ιησού και ούκ έν σαρκί πεποιθότες» (Φι 3,3).

*Άθανάσιος Γ. Παπαρνάκης
Καθ. Βιβλικής Θεολογίας Α.Π.Θ.*

Υπέρλογοι χρονισμοί

“Ήμουν έπτά χρονών, όταν οί γονεΐς μου μου δώρισαν ένα βιολετί ρολογάκι. Ώστόσο, θυμάμαι πώς ήδη από τή νηπιακή ήλικία ένιωθα μία -άκαθόριστη, πάντως σαφέστατη- δυσφορία γιά τήν έννοια του χρόνου. Έξαρχής μέ ένοχλούσε ή βραδιά του Ώκτωβρίου πού έπρεπε όλοι σέ κοινή συνεννόηση νά μετακινήσουμε τούς δείκτες μία ώρα πίσω και μετά από κάποιους μήνες μία ώρα μπροστά. Φάνταζε σάν προσυνηνημένο όμαδικό ψέμα.

Μεγαλώνοντας αποδέχθηκα τήν ανάγκη τής ανθρώπινης κοινωνίας νά νυχτώνει νωρίτερα ή αργότερα, αλλά και πάλι αυτός ό πρακτικός συμβιβασμός δέν μέ ανέπαυε. Ή άδιαμαρτύρητη αποδοχή τής έμπορικής χρήσης του χρόνου, πού εΐναι χρήμα, μέ προβλημάτιζε σταθερά. Κατέληξα στό δικό μου έφηβικό συμπέρασμα: «Πρόκειται, λοιπόν, γιά ένα τεχνητό κατασκευάσμα, αποκλειστικά και μόνο γιά νά πραγματοποιούνται οί ποικίλες συνεννοήσεις. Κατά βάθος χρόνος δέν υπάρχει». “Ένα ακόμη καλομαγειρεμένο έπίτευγμα τών βροτών...

Στήν προσπάθεια νά υπερβώ τή χρονική υποκειμενικότητα, αναζητούσα τήν αλήθεια έξω από τά στενά όρια του χρόνου. Τελικά τή βρήκα στίς λεγόμενες προσωπικές ανακαλύψεις του έκάστοτε βίου, στήν πρώτη έπαφή μέ τόν προαιώνιο Λόγο. “Όταν συνέλαβα σταδιακά τό άχρονο τής θεότητας, ένθουσιάστηκα. Ίδού, ή ανακάλυψη του Καινού στή συνάντηση μέ τόν προϋπάρχοντα “Άρχοντα

του παντός. Ώ Θεός, πού εΐναι ό όντως “Όν, Αύτός εΐναι άχρονος. “Όσο ή αιδιότητα τής Άγίας Τριάδας φώτιζε τή σκέψη μου, τόσο ειρήνευα! Οί χοϊκοί χρονισμοί έξασθενούσαν έναντι τής άτέρμονης όμορφιάς του άπειρου Θεού. Ή υπέρλογη μέτρηση του Δημιουργού, πού έξισώνει τή μία ήμέρα μέ τά χίλια έτη, έξηγεί τήν υπέρβαση του χρόνου, τήν άχρησία τής όποιας μέτρησης στήν αληθινή ζωή.

Γιά αρκετά χρόνια οί πρωτοχρονιές και οί πρωτομηνιές μέ παιδευαν ως έννοιες. Άκόμη και αυτό τό ρολόι χειρός στεκόταν βραχνάς στή σκέψη μου. Γιατί οί ώρες και οί μέρες περιορίζουν τήν ύπαρξη σέ κλάσματα ζωής. Τά χρόνια έστιάζουν στό μέρος του «εΐναι», γίνονται τροχοπέδη στήν προσέγγιση τής αίδιας ολότητας. “Όμως, τό «εΐναι» νοείται έξω από τά δεσμά του χρόνου. Κι έφόσον ή άθάνατη ψυχή μου συγγενεύει μέ τόν Πλάστη, πού έβαλε μέσα μου τή δική Του πνοή, άρα και ή δική μου όντως ζωή τοποθετείται έξω από τόν χρόνο, μαζί Του και μέσα Του.

Τώρα πλέον έπιθυμούσα νά προσλάβω έστω και μία σταγόνα αύτής τής άχρονης Ζωής, νά απαλλαγώ έστω και γιά λίγα δευτερόλεπτα από τά στεγανά τών κοσμικών χρονισμών. “Όχι όμως μέ ρομαντικές ψευδαισθήσεις, αλλά μέ βάση τήν αγαθή επίγνωση έν Πνεύματι. Τό ποθούμενο ασφαλώς και έξασφαλίζεται από τόν παντοδύναμο Νικητή του θανάτου, καθώς ή ζωή πέραν του γήινου χρόνου οδηγεί στήν εύδαίμονα άθανασία. Πόλος

έλξης για τό έφετόν; Ό ΐΩν.

Στίς έπιστολές ένός σύγχρονου άγίου διάβασα μία συναρπαστική συμβουλή, πού σφήνωσε στά άναντικατάστατα κύτταρα του έγκεφάλου: Νά μπορούμε στό «σόι του Θεού». Ή θεϊκή πνοή δωρίζεται άνωθεν πρός όλους. Άλλά στόχος είναι από πλάσμα άπλό νά μπώ στην οικογένεια τής άχρονης Βασιλείας Του, νά λάβω τή σωτήρια σφραγίδα Του στην πεπτωκυία καρδιά μου!

Πρόκειται για τήν ύψιστη συγγένεια, για πνευματική «χημεία» άνερμήνευτη. Τά συνδετικά στοιχεία είναι άυλα και οί ζυμώσεις μέχρι τήν ένωση άρρητες. Πηγάζουν από τό πυρηνικό στοιχείο, τήν άγάπη του Θεού, πού τό καθαρό άπόσταγμα της στην καρδιά του άνθρώπου έξαφανίζει τή φιλαυτία και γεννά τήν ύπέροχη άυτολησμονία. Μέσα σ' αύτή τή λήθη του έγώ, ξεχνά ό άνθρωπος μαζί μέ τόν έαυτό του και τόν χρόνο.

Αύτή ή θεϊκή διήθηση άγάπης έχει τόν δικό της τόπο: τήν Έκκλησία. Είναι ό χώρος του άπανταχού παρόντος Θεού. Έχει τόν δικό της χρόνο: τή θεία Λειτουργία. Ή είσόδευση σε αύτόν τόν λατρευτικό χωροχρόνο τής Έλευθερίας είναι προσιτή σε κάθε ψυχή και ή προσφορά του

άπειρου Θεού γεμίζει όλα τά δοχεία.

Σάν άλλοι διψασμένοι όδοιπόροι στίς έρημες άτραπούς του κόσμου έπιθυμούμε όλοι μας έστω και μία σταγόνα άχρονης γεύσης. Δέν ύπάρχει άξιολογότερο κυνηγητό στην έπίγεια πορεία. Μέσα στά τόσα χρονομετρημένα έτη μέ τίς άναριθμητες πτώσεις και τά πάθη, μέσα στά έκατομμύρια ώρων πού βαραίνουν στους ώμους όλων ήμών τών άμαρτωλών μαζί μέ τήν άθλιότητα και τήν πίκρα τής άποστασίας μας, μέσα στή δίνη πονηρών λογισμών και κενόδοξων ύπολογισμών, μέσα σ' αύτή τήν έν χρόνω ζωή μας σημειώνονται κατ' έξαιρεση οί «έν Χριστώ άλλες στιγμές», οί ώραίες ώρες.

Όποτε εύδοκει ό οίκτίρμων Θεός, δωρίζει ίχνη άχρονης χάριτος ως μία έλάχιστη πρόγευση πρός ένίσχυση τών πεπερασμένων θνητών. Αύτές οί σπάνιες στιγμές μακαριότητας λειτουργούν ως ούράνια έγγύηση. Και άρκοουν, για νά διαβιούμε μέ ένθουσιώδη άναμονή τά έδω χρόνια, μέχρι νά μεταβούμε στην εκεί παραδείσια άιωνιότητα! Έκει πού δέν ύπάρχει χρόνος, αλλά ό άχρονος Χριστός, ή άκρότης τών έφετών!

A. T.

Στό αυτοκόλλητο τής συσκευασίας φαίνεται ή ήμερομηνία λήξης τής συνδρομής. Φροντίστε, παρακαλούμε, για τήν ανανέωσή της.

Γιά τήν καλύτερη έπικοινωνία μας θά σās παρακαλούσαμε νά μās στείλετε έναν αριθμό κινητού τηλεφώνου στό viber ή στό e-mail.

Γιά κάθε διευκρίνιση μπορείτε νά έπικοινωνήσετε μαζί μας.

τηλέφωνο: 2310 270630, 6980907980

viber: 6980907980

e-mail: oxa.apolitosis@gmail.com

Εύχαριστούμε!

Στίς γειτονιές του πόνου πέρασε τά χρόνια τῆς ζωῆς του ὁ Νικόλαος Τζανακάκης. Πεντάρφανος, μόλις δεκατριῶν ἐτῶν, βρίσκει ἐργασία σέ ἕνα κουρεῖο στά Χανιά μακριά ἀπό τό ἀγαπημένο του ὀρεινό χωριό Σηρικάρι, ὅπου γεννήθηκε στά 1890.

Ἡ πονεμένη του καρδιά πλημμυρίζει ἀγωνία καί φόβο, ὅταν παρατηρεῖ πάνω στό σῶμα του τά ἀνησυχητικά σημάδια τῆς λέπρας, τῆς φρικτῆς ἀνιάτης ἀρρώστιας τῆς ἐποχῆς. Τρία χρόνια ἀργότερα σέ ἡλικία 16 ἐτῶν ὁ Νικόλαος μέ ἐμφανῆ τά ἴχνη τῆς φοβερῆς ἀσθένειας, γιά νά ἀποφύγει τόν καταναγκαστικό ἐγκλεισμό του στή Σπιναλόγκα, φεύγει ἀποπλοϊκῶς γιά τήν Αἴγυπτο. Ἐκεῖ μέ τή βοήθεια τῆς ἐλληνικῆς κοινότητος, πού ἐκτιμᾷ τήν τιμιότητα καί τήν εὐγένειά του, βρίσκει στέγη καί ἐργασία. Τά φοβερά ἐκτεταμένα σημάδια τῆς νόσου ὅμως στά χέρια καί στό πρόσωπό του τόν ἀναγκά-

ζουν νά πάρει τόν δρόμο γιά τή Χίο, ὅπου λειτουργεῖ ἕνα καλά ὀργανωμένο Λεπροκομεῖο. Εἶναι εἰκοσιτεσσάρων χρονῶν καί νιώθει τήν καρδιά του παγωμένη ἀπό τόν φόβο τῆς ἀβεβαιότητος καί τά νεανικά του φτερά τσακισμένα ἀπό τήν ἀπελπισία. Στόν ἀδιέξοδο οὐρανό ὅμως ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ θά προβάλλει μία ὀλόφωτη ἀνατολή! "Ενας στοργικός πατέρας περιμένει τόν Νικόλαο στή Χίο, ὁ ἀγιασμένος γέροντας Ἄνθιμος Βαγιάνος. Τό πετραχήλι καί ἡ πνευματική του καθοδήγηση τόν ἐλευθερώνουν ἀπό τά δεσμά τῆς ἀποθάρρυνσης καί ἀνοίγουν νέους ὀρίζοντες στήν πονεμένη νεανική του καρδιά. Ἐκεῖ ψηλαφεῖ τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καί βιώνει συγκλονιστικά τήν ἅγια, θεϊκή κλήση. Φτερώνει ἡ ὑπαρξή του καί δέχεται τή μοναχική κουρά παίρνοντας τό ὄνομα Νικηφόρος. Ἐχει κληθεῖ γιά ἱερούς ἀγῶνες καί νίκες λαμπρές! Μέ τήν ὑπακοή, τήν ἀγρυπνία καί

τή νηστεία καλλύνει τήν ψυχή του, ἐνώ τό σῶμα του παραμορφώνεται ἀπό τή ραгдаία ἐξέλιξη τῆς ἀρρώστιας.

Ἐργάζεται ἄοκνα στούς κήπους καί ἐκτελεῖ καθήκοντα ψάλτη στόν ναό τοῦ Λεπροκομείου. Μέ τήν ὑπομονή του καί τούς γλυκεῖς, παρηγορητικούς λόγους του ἐνθαρρύνει τούς ἄλλους ἀσθενεῖς, τούς ὁποίους ὑπηρετεῖ καί στηρίζει. Κι ὅταν ἡ νόσος προσβάλλει καί τά μάτια του, ὁ πιστός δοῦλος τοῦ Θεοῦ διακονεῖ μέ τήν ἀφή καί ψάλλει ἀπό μνήμης! Δύναμη του ἀκατάλυτη ἡ ἀδιάλειπτη, νοερά προσευχή. Ὅλες τίς ὥρες τῆς ἡμέρας κινούνται τά παραμορφωμένα χεῖλη του, ψελλίζοντας τήν εὐχή τοῦ Ἰησοῦ!

43 ὀλόκληρα χρόνια, μέ πόνο καί κόπο ἀνηφορίζει εὐλαβικά τά σκαλοπάτια τῆς ἀρετῆς ὁ Νικηφόρος. Κι ὅταν στά 1957 τό Λωβοκομεῖο σταματᾶ τή λειτουργία του, μεταφέρεται μαζί μέ τούς ἄλλους ἀσθενεῖς στό νοσοκομεῖο Λοιμωδῶν Νοσημάτων «Ἡ Ἁγία Βαρβάρα», στό Αἰγάλεω Ἀττικῆς.

Εἶναι πλέον 67 ἐτῶν, σχεδόν παράλυτος καί τυφλός. Ἐκεῖ τόν ἀναλαμβάνει καί τόν ἐξυπηρετεῖ ὁ ἀσθενῆς μοναχός Σωφρόνιος Σαριδάκης (ὁ μετέπειτα ὄσιος Εὐμένιος), στόν ὁποῖο ὁ ἅγιος Ἄνθιμος συνέστησε τόν π. Νικηφόρο ὡς «μέγα θησαύρισμα καί τέλειο μοναχό».

Τό φτωχικό κελλάκι του γρήγορα ἀναδεικνύεται καταφύγιο πονεμένων ἀγωνιστῶν τῆς ζωῆς. Ὁ στερρός ἀθλητής τῆς καρτερίας ἔλκει καί οἰκοδομεῖ ψυχές. Κατάκοιτος, μέ τό σῶμα του γεμάτο πληγές, μέ τόν πόνο ἀχώριστο σύντροφος, δοξολογεῖ τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ μέ θαυμαστή πνευματική ἀρχοντιά. Τό πυκνό σκοτάδι σκεπάζει τά βλέφαρά του, τά χέρια του ὑποφέρουν ἀπό ἀγκυλώσεις, τά πόδια του παράλυτα, οἱ κνησμοί ἀνυπόφοροι. Μέ πρόσωπο κυριολεκτικά

φαγωμένο ἀπό τήν ἀρρώστια, μά πάντοτε φωτεινό καί πρόσχαρο, εὐγενῆς καί γλυκομίλητος ὑποδέχεται τούς ἐπισκέπτες, παρηγορεῖ τούς θλιμμένους, τονώνει τήν πίστη τῶν δοκιμαζομένων. Ἀποτελεῖ ἐποπτική διδασκαλία ἀταλάντευτης ἐγκαρτέρησης καί ἀπόλυτης ἐμπιστοσύνης στήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ!

Ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ δέχθηκε κοντά του τόν εὐλογημένο ἀθλητή τῆς ὑπομονῆς στίς 4 Ἰανουαρίου τοῦ 1964 σέ ἡλικία 74 ἐτῶν. Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία του πραγματοποιήθηκε στόν ἱερό ναό Ἁγίων Ἀναργύρων καί ἡ ταφή του στό ἐκεῖ κοιμητήριο.

Κατά τήν ἐκταφή του τά ἱερά του λείψανα εὐωδίαζαν, ὅπως σκορποῦσε μύρα χάριτος θεϊκῆς ὀλάκερη ἡ μαρτυρική βιοτή του. «Ἐξομολογήσῃς, Νικηφόρε, κανὼν γενένησαι, τῆς καρτερίας μέτρον, ἐγκρατείας ἢ στάθμη, λύχνος φωτοφόρος ὑπακοῆς, προσευχῆς τε διδάσκαλος, τῆς ταπεινώσεως βᾶθρον ὑποποιῶν καί πραότητος θησαύρισμα».

Ἡ ἀγιοκατάταξή του μέ πράξη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τήν 1η Δεκεμβρίου 2012 ἐπιβεβαίωσε τήν αἴσθησιν τοῦ πιστοῦ λαοῦ, πού τόν εὐλαβοῦνταν καί ἐπικαλοῦνταν τήν πρεσβεῖα του. Ὅριστηκε νά τιμᾶται ἡ μνήμη του τήν 4η Ἰανουαρίου, ἡμέρα τῆς ὀσιακῆς κοιμησεως του.

Στίς πονεμένες ψυχές μας σκύβει παρακλητικά ὁ σύγχρονος ἅγιος Νικηφόρος ὁ Λεπρός, λαμπρό παράδειγμα ἰώβειας ὑπομονῆς καί ἀβραμιαίας πίστεως στόν Θεό. Κατασιγματισμένος καί δυσμορφος χαράσσει μπροστά μας τήν ἀτραπό πού ὀδηγεῖ στήν ἔκπαγλη ωραιότητα καί στό ἄρρητο κάλλος καί μᾶς ἀποκαλύπτει τό ὄνομά της: ὁδός ὑποταγῆς στό θέλημα τοῦ Θεοῦ!

Ἰχνηλάτης

Γιά μιά τέλεια ζωή

Συμβουλευτικές προτροπές του Μεγάλου Βασιλείου

Ὁ χριστιανός πρέπει νά φρονεῖ ἄξια τῆς ἐπουρα-
νίου κλήσεως καί νά ἀκολουθεῖ βίο ἄξιο τοῦ εὐαγγελίου
τοῦ Χριστοῦ.

Νά μακροθυμεῖ, ὅτιδῆποτε καί ἂν πάσχει, νά ἐλέγχει
κατάλληλα αὐτόν πού τόν ἀδικεῖ, ὄχι ὁμως ἀπό πάθος
ἐκδίκησης ἀλλά ἀπό ἐπιθυμία διόρθωσης τοῦ ἀδελφοῦ,
σύμφωνα μέ τήν ἐντολή τοῦ Κυρίου.

Νά μήν ἐκφράζεται γιά κάποιον πού ἀπουσιάζει μέ
σκοπό νά τόν διαβάλλει, διότι αὐτό εἶναι συκοφαντία,
ἀκόμη κι ἂν τά λεγόμενα εἶναι ἀληθινά. Νά ἀποστρέ-
φεται ἐκεῖνον πού διαβάλλει.

Νά μή ματαιολογεῖ, λέγοντας κάτι πού οὔτε στήν
ὠφέλεια τῶν ἀκουόντων ἀποβαίνει οὔτε στήν ἀνα-
γκαία καί ἐπιτρεπτή οἰκειότητα μέ τόν Θεό συντελεῖ.

Νά μήν προβαίνει σέ καμία ἐκδήλωση ἢ κίνηση
στήν ὁποία μαρτυρεῖται θυμός ἢ ἀπομάκρυνση ἀπό τή βε-
βαιότητα ὅτι ὁ Θεός εἶναι παρών.

Νά μήν ἀποκρίνεται οὔτε νά κάνει κάτι μέ θρασύτητα καί καταφρόνηση, ἀλλά
νά φέρεται μέ ἐπιείκεια καί ἐκτίμηση.

Νά μή ζητᾶ τιμές οὔτε νά ἐπιδιώκει πρωτεία, ἀλλά νά θεωρεῖ ὅλους τούς
ἄλλους ἀνώτερους ἀπό τόν ἑαυτό του.

Νά μήν ἐνεργεῖ μέ πνεῦμα φιλονικίας ἢ ἐριδας. Νά μή φθονεῖ γιά τήν εὐδοκί-
μηση τοῦ ἄλλου οὔτε νά χαιρεῖται γιά τά ἐλαττώματα κάποιου προσώπου. Μέ
ἀγάπη Χριστοῦ νά λυπεῖται καί νά συντριβεται γιά τά ἐλαττώματα τοῦ ἀδελφοῦ,
νά εὐφραίνεται ὁμως γιά τά κατορθώματά του.

Ὁ καθένας, ὅσο τοῦ εἶναι δυνατόν, νά κατευνάζει ἐκεῖνον πού ἔχει ἔχθρα ἐνα-
ντίον του. Νά μή μνησικακεῖ πρὸς ἐκεῖνον πού ἀμάρτησε καί μετανόησε, ἀλλά νά
τόν συγχωρεῖ ἀπό καρδιάς.

Ἐκεῖνος πού λέγει ὅτι μετανοεῖ γιά κάποιο ἀμάρτημα νά μή λυπεῖται μόνον, ἀλ-
λά καί νά κάνει καρπούς ἄξιους τῆς μετανοίας.

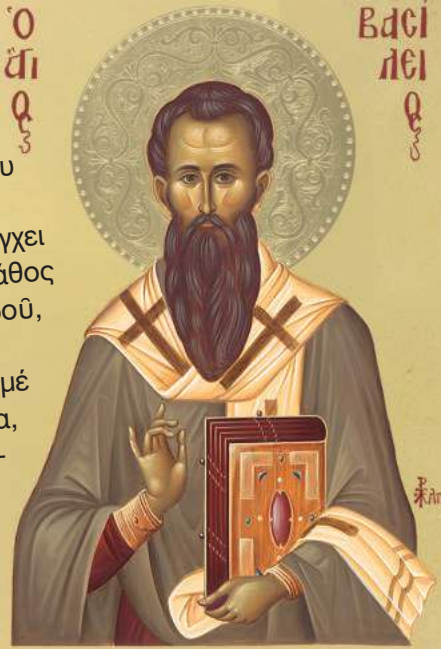
Νά μήν ἀναμένεις τήν κατάλληλη εὐκαιρία πρὸς διόρθωση τοῦ ἑαυτοῦ σου,
διότι δέν εἶσαι βέβαιος γιά τήν αὐριανή μέρα. Πράγματι πολλοί πολλά σχεδια-
σαν γιά αὔριο, ἀλλά δέν ἔφθασαν ὡς τήν ἐπόμενη μέρα.

Ὁ πιστός δέν πρέπει νά εἶναι φιλάργυρος οὔτε νά θησαυρίζει ἀνωφελεῖ
πράγματα, πού δέν τά ἔχει ἀνάγκη.

Εἶθε νά δώσει ὁ Κύριος νά δεχθεῖτε τίς ὁδηγίες, ὥστε νά ἐπιδείξετε καρπούς
ἄξιους τοῦ Πνεύματος εἰς δόξαν Θεοῦ, μέ τήν εὐδοκία τοῦ Θεοῦ καί τή συνεργία
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ
ἄ
ξ
ι
ο
ς

Βασι
λει
ο
ς

Ἐπιστολαὶ συμβουλευτικαί, 303
Ἀπόδοση Εἰ.Π.

Ἀχτίδες καλοσύνης ἀπό τό 2022... γιά μιὰ πιά φωτεινή πορεία τόν νέο χρόνο!!!

Μικρά γεγονότα τῆς καθημερινότητας πού ρίχνουν λίγο φῶς αἰσιοδοξίας μέσ
στή σκοτεινιά τῶν καιρῶν μας. Δέν δημοσιεύτηκαν μέ πιχιαίους τίτλους στόν ἡμε-
ρήσιο Τύπο. Δέν προβλήθηκαν στά μέσα κοινωνικῆς δικτύωσης. Πέρασαν σχεδόν
ἀπαρατήρητα. Κάποιοι ὅμως τά συνέλεξαν σάν "ψήγματα χρυσοῦ" καί μᾶς τά
πρόσφεραν*. Ἀξίζει νά τά προσέξουμε ἀλλά -γιατί ὄχι;- καί νά τά μιμηθοῦμε!

«**Παρέα** νέων ταξιδεψαν τήν Κυριακή
πρό τῶν Χριστουγέννων 4 ὥρες ἀπό τήν
Ἀθήνα στό χωριό γνωστοῦ τους καί ἔψα-
λαν κάλαντα καί τραγούδια στούς λιγο-
στούς κατοίκους πού ἀκοῦν κάλαντα
μόνο ἀπό τά Μ.Μ.Ε.».

Ἀπλό βέβαια, ἀλλά πόση χαρά θά
σκόρπισαν αὐτοί οἱ νέοι σέ ἀνθρώπους
πού ἴσως κανεῖς ἄλλος δέν τούς σκέφτη-
κε τόσο θυσιαστικά τίς γιορτινές μέρες!

«**Πατέρας** τεσσάρων τέκνων πρό-
τεινε στά παιδιά του κάθε Κυριακή νά μὴν
ἀγγίζουν τίς ὀθόνες, κινητά καί ἠλεκτρο-
νικά παιχνίδια, ἀλλά νά κάνουν ὡς οἰκο-
γένεια κάτι ὁμαδικό. Τήν πρώτη Κυριακή
ἄνοιξαν τά οἰκογενειακά ἄλμπουμ καί
σχολίαζαν ἐπί τρεῖς ὥρες φωτογραφίες
παλαιῶν ἐτῶν».

Θαυμάσια ἰδέα γιά τήν ἠλεκτρονική ...
ἀποτοξίνωση παιδιῶν καί γονέων, πού
σίγουρα θά ὠφελήσει ὅλη τήν οἰκογένεια.

«Σέ **συνέλευση πολυκατοικίας** ἀπο-
φασίστηκε νά δώσουν ἓνα ποσό ἀπό τό
ἀποθεματικό τοῦ ταμείου στά ἰατρικά
ἔξοδα τῆς ἡλικιωμένης μοναχικῆς κυρίας
πού διαμένει στό μικρό διαμέρισμα τῆς ἐν

λόγῳ κατοικίας».

Ἀπλή ἀλλά τόσο ἀνθρώπινη κίνηση,
πού προάγει τήν κοινωνική ἀλληλεγγύη.

«Μέσα στό εἰδικό **κουτί** ἱεροῦ ναοῦ
πού ἀναγράφει **“ὑπέρ τῶν πτωχῶν”**
βρέθηκε χαρτονόμισμα τῶν πέντε εὐρώ
μέ τή σημείωση: Γιά δύο κιλά ψωμί στό
τραπέζι τοῦ πτωχοῦ. Μακάρι νά μπορού-
σα περισσότερα».

Ἄν ὁ καθένας μας ἔκανε τό λίγο πού
δύναται, πολλά πικραμένα χεῖλη θά χα-
μογελοῦσαν καί παγωμένες καρδιές θά
ζεσταίνονταν.

«**Κάτοικος Βριλησσίων** περίμενε ἐπί
μία ὥρα νά περάσει ἀπό τή γειτονιά του
τό ἀπορριμματοφόρο τοῦ δήμου, γιατί
ἤθελε νά προσφέρει ἓνα δῶρο στούς ὑ-
παλλήλους πού κάθε μέρα φροντίζουν
τήν καθαριότητα».

Τό καθήκον τους κάνουν, θά σκεφτό-
ταν κάποιος. Ἀλλά πόσο μεγαλεῖο καρ-
διάς δείχνει μία τέτοια κίνηση καί πόση
ζεστασιά δημιουργεῖ στόν ἀπρόσωπο
κόσμο μας!

* Εὐχαριστοῦμε τόν π. Σπ. Ρ.
τοῦ Ἱ.Ν. Μεταμόρφωσης Βριλησσίων

Ἡ Συνθήκη τῆς Λωζάνης (1923)

Ἡ ἥττα τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στὴ Μικρά Ἀσία καὶ ἡ σφαγὴ καὶ ἐκδίωξη τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν ἀνέτρεψε τὴ θνησιγενὴ Συνθήκη τῶν Σεβρών. Ἐμπλεκόμενες ὁμως ἦταν καὶ οἱ ἄλλες Εὐρωπαϊκὲς Δυνάμεις (Μ. Βρετανία, Γαλλία, Ἰταλία), στρατιωτικὲς μονάδες τῶν ὁποίων εἶχαν ὑπὸ τὸν ἔλεγχό τους τὴν περιοχὴ τῶν Στενῶν τοῦ Βοσπόρου. Χρειαζόταν συνεπῶς μία νέα ρύθμιση μεταξύ τῶν νικητῶν τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου καὶ τῆς νέας πλέον Τουρκίας τοῦ Κεμάλ, πού ἀντικατέστησε τὴν ἡττημένη Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία. Τὸ ἐπόμενο διάστημα ὑπῆρξε κίνδυνος σύγκρουσης τῶν τούρκων στρατιωτῶν μέ τούς Βρετανούς, μιάς καί οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἰταλοί ἀπέσυραν τούς στρατιώτες τους. Κανείς ὁμως δέν εἶχε διάθεση γιά νέες συγκρούσεις καὶ ἔτσι συγκλήθηκε στίς 20 Σεπτεμβρίου 1922 διάσκεψη στὰ

Μουδανιά γιά τὴν ἐξεύρεση λύσης.

Τὸ παράδοξο εἶναι ὅτι ἡ τουρκικὴ ἀντιπροσωπεία, πού ἔφτασε πρώτη στὰ Μουδανιά, ἔπεισε τούς ἀντιπροσώπους τῶν Δυνάμεων νά ξεκινήσουν οἱ συζητήσεις ἀπούσης τῆς ἀντίστοιχης ἑλληνικῆς. Ἀποφασίστηκε τότε νά παραχωρηθεῖ, ἐκτός ἀπὸ τὴ Σμύρνη, καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Θράκη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα στὴν Τουρκία καὶ νά ἀποχωρήσει ἐντὸς 15νθημέρου ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς. Ὅταν τὴν ἐπομένη ἔφτασε ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, ἀρνήθηκε νά ὑπογράψει αὐτὴν τὴν ὀδυνηρὴ συμφωνία, γνωστὴ ὡς «Ἀνακωχὴ τῶν Μουδανίων». Ὅμως, μετὰ

ἀπὸ πίεση τοῦ Βενιζέλου ἀπὸ τὸ Παρίσι, ὅπου εἶχε ἀναλάβει τὴν ἐκπροσώπηση τῆς Ἑλλάδας στίς συζητήσεις γιά εἰρήνευση, ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνηση ἀποφάσισε νά τὴν ὑπογράψει. Ἔτσι, στίς 12 Νοεμβρίου ἡ Ἀνατολικὴ Θράκη παραχωρήθηκε στὴν Τουρκία καὶ δόθηκε προθεσμία ἑνὸς μηνός στοὺς 250.000 Ἕλληνες κατοίκους καὶ 150.000 στρατιωτικούς καὶ ὑπαλλήλους, γιά νά ἀποχωρήσουν πέρα ἀπὸ τὸν ποταμὸ Ἐβρο. Οὐσιαστικά, ἡ ἐξέλιξη αὐτὴ προδίκασε τίς συζητήσεις γιά τὴ συνθήκη εἰρήνης πού θά ἀκολουθοῦσε στὴ Λωζάνη. Μέχρι σήμερα μένει ἀναπάντητο τὸ ἐρώτημα ἂν

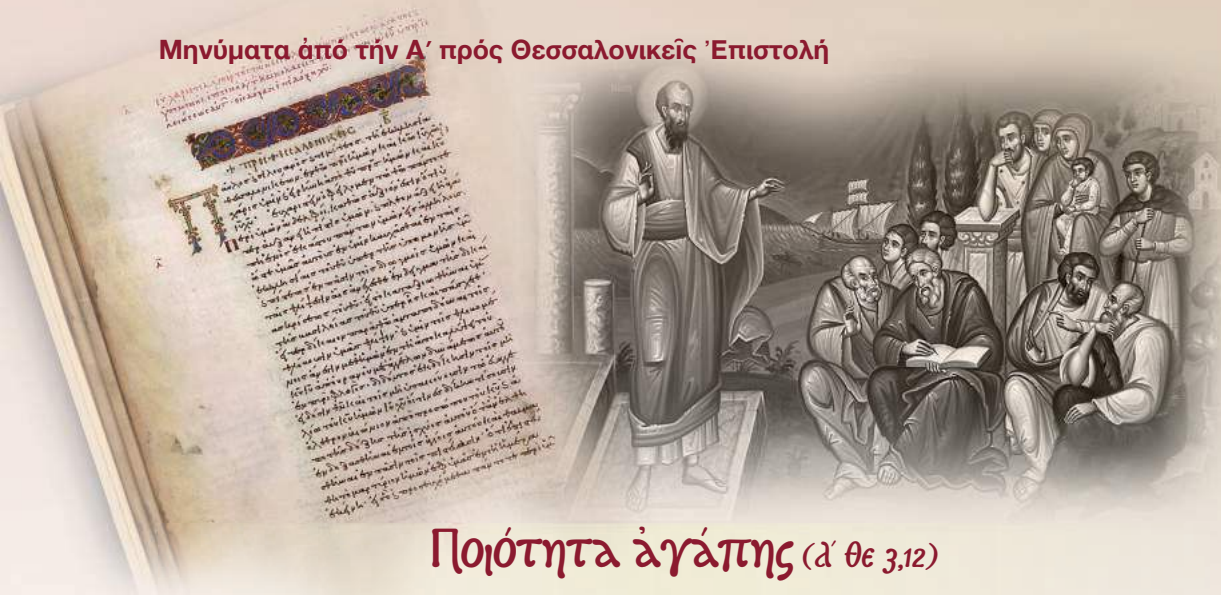
είχε πιθανότητες ή Ελλάδα να διατηρήσει την Ανατολική Θράκη κόντρα στη θέληση των Ευρωπαϊκών Δυνάμεων, έφ' όσον υπήρχαν αρκετά στρατεύματα προς υπεράσπισή της. Από τη στιγμή που αυτά όμως, μαζί με τους Έλληνες της περιοχής, αποχώρησαν, οι απειλές του Πλαστήρα και του Πάγκαλου τους έπομένους μήνες για άνακατάληψή της, τήν ώρα που ή έπιβίωση των προσφύγων κρεμόταν από μία κλωστή, περισσότερο λειτούργησαν σαν διαπραγματευτικό όπλο, παρά είχαν ρεαλιστικό χαρακτήρα.

Στις 7 Νοεμβρίου ξεκίνησε ή συνδιάσκεψη ειρήνης στη Λωζάνη της Έλβετίας. Στην πρώτη φάση της, ως τις 22 Ιανουαρίου του 1923, όποτε και διακόπηκε προσωρινά λόγω έντονων διαφωνιών, ή Ελλάδα με τή βοήθεια των Βρετανών, έχοντας ως διαπραγματευτικό όπλο τις 9 μεραρχίες που βρίσκονταν στη Δυτική Θράκη, κατόρθωσε να τή διατηρήσει μαζί με τό Καραγάτς, προάστιο τής Άδριανούπολης. Παράλληλα με τις συζητήσεις για τή συνθήκη, σ' αυτό τό διάστημα άποφασίστηκε και τελικά ύπογράφηκε ανάμεσα σέ Ελλάδα και Τουρκία ή Σύμβαση για τήν ύποχρεωτική άνταλλαγή των χριστιανών όρθοδόξων τής Τουρκίας με τους μουσουλμάνους τής Ελλάδας, καθώς κριτήριο τής έθνικής ταυτότητας όρίστηκε τό θρήσκευμα. Ουσιαστικά, δέν υπήρχε καμία πιθανότητα να δεχτούν οι Τούρκοι τήν έπιστροφή των Έλλήνων τής Μικράς Άσίας, όποτε ό Βενιζέλος, άν και ήταν αντίθετος στον ύποχρεωτικό χαρακτήρα τής άνταλλαγής, προτίμησε να άποχωρήσουν οι μουσουλμάνοι από τήν Ελλάδα, ώστε ή άκίνητη περιουσία τους να διατεθεί για τήν άποκατάσταση των προσφύγων, όπως και τελικά έγινε. Έξαιρέθηκαν τής ά-

νταλλαγής οι Ρωμιοί τής Κωνσταντινούπολης (όσοι είχαν εγκατασταθεί εκεί πριν τήν 30ή Οκτωβρίου 1918), τής Ίμβρου και τής Τενέδου, καθώς και οι μουσουλμάνοι τής Δυτικής Θράκης.

Στή δεύτερη φάση των συζητήσεων (23 Άπριλίου-24 Ιουλίου), τό Καραγάτς τελικά παραχωρήθηκε στην Τουρκία ως άντάλλαγμα για τή μή καταβολή των ύπέρογκων πολεμικών άποζημιώσεων που ζητούσε από τήν Ελλάδα. Άποφασίστηκε, επίσης, ή παραχώρηση τής Ίμβρου και τής Τενέδου στην Τουρκία, ή όποια όμως άναγνώρισε τήν έλληνική κυριαρχία στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου. Τά νησιά αυτά όρίστηκε να είναι μερικώς (Λέσβος, Χίος, Σάμος, Ίκαρία) ή όλικώς (Λήμνος, Σαμοθράκη) άποστρατιωτικοποιημένα, όπως αντίστοιχα και τά Στενά, ή Ίμβρος κι ή Τένεδος. Σχετικά με τά Δωδεκάνησα, ή Ίταλία βρήκε τήν εύκαιρία να άναιρέσει προηγούμενη συμφωνία για παραχώρησή τους στην Ελλάδα και τά διατήρησε ως τό 1947, όποτε και άποδόθηκαν, με τή Συνθήκη των Παρισίων, στην Ελλάδα. Μία άκόμη παράπλευρη άπώλεια που έπιβλήθηκε με τή Συνθήκη αυτή ήταν ή πλήρης έκχώρηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων τής Κύπρου από τήν Τουρκία στη Βρετανία, στην όποια είχε παραχωρήσει τήν κατοχή της τό 1878. Τέλος, άποφασίστηκε ή διατήρηση του Οίκουμενικού Πατριαρχείου στην Κωνσταντινούπολη, όχι πλέον ως Έθναρχίας, αλλά υπό ειδικό διεθνές νομικό καθεστώς. Ουσιαστικά, ή Συνθήκη τής Λωζάνης, που τελικά ύπογράφηκε στις 24 Ιουλίου, διαμόρφωσε -με εξαίρεση τά Δωδεκάνησα- τά σημερινά σύνορα τής Ελλάδας.

Παναγιώτης Μητσόπουλος

Ποιότητα αγάπης (α' Θε 3,12)

Στήν αρχή ακόμη τής 'Επιστολής (βλ. 1,3) ο απόστολος Παῦλος διαβεβαίωσε ότι οι τρεις θεολογικές ἀρετές -πίστη, ἀγάπη, ἐλπίδα- κοσμοῦσαν τήν 'Εκκλησία τῶν Θεσσαλονικέων. Ἦταν ὅμως ἀνάγκη αὐτές νά ἀναζωπυρῶνται, νά αὐξάνουν καί νά τελειοποιούνται. Οἱ χριστιανοί κινοῦνταν καθημερινά μέσα σ' ἕναν κόσμο βουτηγμένο στή φθορά καί στήν ἀμαρτία. Ἐπιπλέον, ἀντιμετώπιζαν μία σκληρή πολεμική ἐναντίον τους. Καί ὁ προαιώνιος ἐχθρός, πού φθονεῖ τούς οἰκείους τοῦ Θεοῦ, ἀσφαλῶς τούς ἔστηνε ποικίλες παγίδες. Ὁ απόστολος τοῦ Θεοῦ λαχταρᾷ νά τούς βοηθήσει στήν ἀναζωπύρωση καί στήν καλλιέργεια, ὅμως οἱ συνθήκες δέν τοῦ τό ἐπιτρέπουν. Γι' αὐτό εὐχεται ὁ Κύριος νά τούς ἀναλάβει, ὥστε «πλεονάσαι καί περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καί εἰς πάντας, καθάπερ καί ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς». Ἡ ἀγάπη ἀποτελεῖ τήν πρακτική ἔκφραση τῆς πίστεως καί τό «πλήρωμα τοῦ νόμου» (βλ. Ρω 13,10). Κι εἶναι αὐτό πού πρῶτα-πρῶτα ζητᾷ στήν προσευχή του ὁ απόστολος τοῦ Θεοῦ γιά τούς πιστούς τῆς

Θεσσαλονίκης.

Τό «*περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ*» σημαίνει, κατά τήν ἐρμηνεία τοῦ Θεοδωρήτου, «τελείαν αὐτήν κτήσασθαι». Ἡ ἀγάπη πρέπει καί νά αὐξάνει καί νά τελειοποιεῖται (πρβλ. Φι 1,9). Χρειάζεται καί ἡ ποσότητα καί ἡ ποιότητα στήν ἀγάπη. Πρέπει, ἐπίσης, νά ἀπλώνεται σέ μεγάλη ἔκταση, «*εἰς ἀλλήλους καί εἰς πάντας*» νά ἀγκαλιάζει, δηλαδή, καί τά μέλη τῆς 'Εκκλησίας καί ὅλο τόν κόσμο. «Ἄν τόν ἕναν ἀγαπᾷς, τόν ἄλλον ὄχι, ἡ ἀγάπη σου εἶναι μόνον ἀνθρώπινη», παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Χρυσόστομος. Γνώρισμα τῶν χριστιανῶν, κατά τόν Οἰκουμένιο, εἶναι «τὸ μὴ μόνον ἀδελφούς ἀγαπᾶν, ἀλλά καί πάντας ἀνθρώπους, πιστοὺς καί ἀπίστους». Ἔτσι θά μοιάζουν στόν Θεό πατέρα τους, ὁ ὁποῖος ἀνατέλλει τόν ἥλιο του καί γιά τούς καλοὺς καί γιά τούς πονηροὺς, καί χαρίζει τῇ βροχή του καί στοὺς δίκαιους καί στοὺς ἀδίκους (βλ. Μθ 5,45). Γιά τούς χριστιανούς τῆς Θεσσαλονίκης ἦταν ιδιαίτερα σημαντικό νά μποροῦν νά στρέφουν τήν ἀγάπη τους «*εἰς πάντας*», διότι σ' αὐτούς συμπεριλαμβάνονταν καί οἱ διώ-

κτες τους.

Πρότυπο ειλικρινούς καί ανιδιοτελοῦς ἀγάπης εἶχαν οἱ πιστοί τόν ἴδιο τόν Κύριο ἀλλά καί τούς ἀποστόλους, πού ἦταν γνήσιοι μιμητές του. Ὁ Παῦλος ἔχει τήν παρρησία νά τούς πεῖ: «Νά ἔχετε ἀγάπη ὅμοια μέ τήν ἀγάπη μας». Τό «*καθάπερ καί ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς*» κατά τόν ἅγιο Θεοφύλακτο σημαίνει: «Ἔχετε μέτρο καί παράδειγμα τῆς ἀγάπης ἐμᾶς». Ἡ ἀγάπη τῶν ἀποστόλων ἦταν δεδομένη· γιά τήν ἀγάπη τῶν πιστῶν τῆς Θεσσαλονίκης ὁ Παῦλος εὐχεται.

Μετά τόν Μυστικό Δεῖπνο, στήν παράδοση τῆς Διαθήκης του ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τούς μαθητές του: «Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (1ω 13, 35). Ἡ ἀγάπη ἰδιαίτερα πρὸς τούς ἀδελφούς, πού ἔχουν κοινή τήν πίστη, εἶναι ἡ πρακτική ἐφαρμογή τῆς πίστεως καί τῆς ἀγάπης μας πρὸς τόν Θεό. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δέν εἶναι μόνο δεσμός πίστεως καί λατρείας. Εἶναι καί δεσμός ἀγάπης, ἱερός σύνδεσμος ἀδελφῶν, πού τόν συγκρατεῖ καί τόν περιβάλλει ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Κάνει ἄμεμπτους τούς χριστιανούς ἡ ἀγάπη, παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Χρυσόστομος, διότι ὅπως τά φρύγανα δέν μποροῦν νά ἀντισταθοῦν στή δύναμη τῆς φωτιᾶς καί καίγονται, ἔτσι καί ἡ ἀμαρτία καίγεται καί ἐξαφανίζεται μέσα στή φωτιά τῆς ἀγάπης. Κι ὅπως οἱ ζεστές ἀκτίνες τοῦ ἡλίου διαλύουν τήν παγωμένη πάχνη καί τήν κάνουν δροσιά, ἔτσι καί ἡ ἀγάπη διαλύει τήν παγωνιά καί τήν ψυχρότητα, θερμαίνει καί ἀδελφώνει τίς ψυχές.

Δέν ὑπάρχει γνήσια ἀρετή, ἂν δέν συνοδεύεται ἀπό τήν ἀγάπη. Ἡ ἀγάπη εἶναι δῶρο τοῦ οὐρανοῦ, καρπός τοῦ

Ἁγίου Πνεύματος (βλ. Γα 5,22) καί τό κύριο γνώρισμα αὐτῆς τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ θυσία. Ἡ ἀγάπη εἶναι θυσία ὄχι μόνο τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν μας -πλοῦτου, χρημάτων, ὑπαρχόντων-, ἀλλά καί ἡρωική θυσία τοῦ ἑαυτοῦ μας. Αὐτή μπορεῖ νά ἐκφράζεται ὡς συμπαράσταση, παρηγοριά, ἐνθάρρυνση, ἐπιείκεια, κατανόηση, συγχωρητικότητα, συμπάθεια, ὑποχώρηση, ἐνδιαφέρον. Τά προβλήματα τῶν ἀδελφῶν μας νά μὴν εἶναι γιά μᾶς ξένα. Καθένας μας νά ἐνδιαφέρεται, νά φροντίζει γιά τόν ἄλλο, καί νά προσεύχεται ὀνομαστικά γιά τόν κάθε ἀδελφό. Τότε θά ζοῦμε μιά ἀπό τίς μεγαλύτερες χαρές πού προσφέρει ἡ χριστιανική ζωή.

Ἡ ἔμπρακτη ἀγάπη ἀποτελεῖ καί ἔκφραση τῆς εὐγνωμοσύνης καί τῆς εὐχαριστίας μας στόν Θεό, πού μᾶς δίνει τή δυνατότητα νά εὐεργετήσουμε. Δῶρο τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ὑγεία μας, τά χέρια μας μέ τά ὁποῖα διακονοῦμε τούς πονεμένους, τά ἀγαθὰ πού διαθέτουμε γιά τούς φτωχοῦς. Δῶρο δικό του εἶναι ἡ σωτηρία μας, τήν ὁποῖα μᾶς χάρισε μέ τή θυσία τοῦ μονογενοῦς του Υἱοῦ. Γι' αὐτό εὐγνώμονα προσφέρουμε τήν ἀγάπη μας στούς «ἐλαχίστους ἀδελφούς» του (βλ. Μθ 25,40), μέ τή συνείδηση ὅτι ἔτσι εὐχαριστοῦμε τόν δωρεοδότη Κύριό μας.

Γιά νά ζήσω ὅμως ἔτσι τήν ἀγάπη, χρειάζεται νά ἔχω νιώσει πρῶτα ἐγώ ὁ ἴδιος τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, «τοῦ ἀγαπήσαντός με καί παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ» (Γα 2,20) νά γνωρίσω τό μυστήριο τῆς θείας οἰκονομίας καί τή θυσία Του γιά μένα. Τότε ἡ ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ θά ἀντανακλᾷ καί στό δικό μου πρόσωπο.

Στέργιος Ν. Σάκκος

Τό μέτωπο τῆς Ἡπείρου Α' Πρωτοφανῆς ἔθελοντισμός

1913-2023. Συμπληρώνονται φέτος 110 χρόνια από τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἡπείρου.

«483 χρόνια σκλαβιάς
μάς γεμίζουνε μνήμες...
110 χρόνια λευτεριάς
μάς γεμίζουν εὐθύνες!».

Τό κάλεσμα τῆς πατρίδας ἀπό τήν Ἡπειρο φτάνει σέ κάθε γωνιά τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἔρχονται νά πολεμήσουν στό πλευρό τῶν σκλαβωμένων Ἡπειρωτῶν χιλιάδες ἔθελοντές, ἄνθρωποι κάθε ἐπαγγέλματος καί κάθε κοινωνικῆς τάξης. Εἶναι τόσο ἀκράτητος ὁ ἐνθουσιασμός τους, πού παρόμοιος δέν ἔχει καταγραφεῖ στίς δέλτους τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας. Λόγω τῆς τεράστιας προσέλευσης ἐθελοντῶν γιά τό μέτωπο τῆς Ἡπείρου, ἡ κυβέρνηση δημοσιεύει διάγγελμα πού παρόμοιο δέν συναντοῦμε στήν παγκόσμια ἱστορία: «Ἡ ἑλληνική κυβέρνησις δέν θέλει πλέον ἄλλους ἐθελοντάς!».

Στή μακρινή Ἀμερική δεκάδες χιλιάδες ὁμογενεῖς ἀφήνουν τήν ἀσφάλεια τῆς ξενιτειᾶς καί ἐτοιμάζονται γιά τό ὑπερπόντιο ταξίδι. Ἱστορική φωτογραφία ἀπεικονίζει τούς ὁμογενεῖς τῆς Νέας Ὑ-

όρκης πρὶν ταξιδέψουν. Τό πανώ τους γράφει: «Ἀναχωροῦμε γιά τό μέτωπο. Ζήτω ὁ πόλεμος». Ὅσοι Ἑλληνοαμερικανοί εἶναι ἀδύνατο νά στρατευθοῦν συγκεντρώνουν χρήματα γιά τόν ἑλληνικό στρατό.

Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἐθελοντῶν εἶναι Κρητικοί. Ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας, ἀκόμη καί καθηγητές μέ τούς μαθητές τους, καταφτάνουν στό μέτωπο. Οἱ 3.500 χιλιάδες ἐθελοντές ἀπό τήν Κρήτη συγκροτοῦν τό Ἀνεξάρτητο Σύνταγμα Κρητῶν καί πολεμοῦν στό μέτωπο Μπιζανίου-Ἰωαννίνων. Στά κακοτράχαλα βουνά τοῦ Μπιζανίου καί τῆς Ἀετορράχης, οἱ Κρήτες βροντοφωνάζουν πρῶτοι τήν ἰαχή «Ἀέρα!». Πλάι τους πολεμᾷ τό πλήθος τῶν ὁμογενῶν ἀπό τίς Η.Π.Α.. Εἶναι συγκινητικός ὁ μαζικός ἐπαναπατρισμός τους.

Ἀπό τό ἐθνικό προσκλητήριο δέν ἀπουσιάζει καί ἡ Κύπρος. Δέκα κύπριοι ἐθελοντές πολεμιστές θυσιάζονται, πολεμώντας στίς πολύμηνες ἐπιχειρήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν Ἰωαννίνων. Ἀνάμεσά τους ξεχωρίζει μιᾶ ἐμβληματική μορφή, ὁ Χριστόδουλος Σῶζος, Δήμαρχος Λεμεσοῦ.

ΕΛΛΗΝΟ - ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ 1912 - 13.
'Ελλην. 'Εθελοντικόν σῶμα ἐπὶ τῶν ἀλαφύγγων
κ. Κανελοπούλου

Βουλῆς, κατατάσσονται ὡς ἑθελοντές καὶ τραβοῦν γιὰ τὴν πρώτη γραμμῆ.

Ὁ βουλευτὴς Ζακύνθου Ἀλέξανδρος Ρώμας, πού εἶχε διατελέσει τρεῖς φορές πρόεδρος τῆς Βουλῆς, κατατάσσεται ἑθελοντικά στὰ 49 του χρόνια καὶ μάχεται στό μέτωπο τῆς Ἡπείρου. Μάλιστα μέ δικά

Ὅταν ἓνας φίλος του γιαιτρός προσπαθεῖ νά τόν ἐμποδίσει νά καταταγεῖ στόν ἑλληνικό στρατό, ὁ γενναῖος Κύπριος τόν καθηλώνει λέγοντας: «Πραγματικοὶ ἡγέται δέν εἶναι ἐκεῖνοι πού μονάχα ὑποκινοῦν τόν λαόν, ἀλλά ἐκεῖνοι πού προκινδυνεύουν μαζί του». Ἐνῶ πυροβολεῖ ὄρθιος στό ὕψωμα «Προφήτης Ἡλίας» Μπιζανίου, πέφτει ἡρωικά.

Ὁ πρωθυπουργός Ἐλευθέριος Βενιζέλος στέλνει τούς δύο γιούς του, τόν Κυριάκο καί τόν Σοφοκλῆ, στήν πρώτη γραμμῆ τοῦ πολέμου. Τό παράδειγμά τους ἐμπνέει μεγαλοαστούς κι ἀξιωματούχους.

Οἱ γυναῖκες τῆς βασιλικῆς οἰκογένειας δέν ἀπουσιάζουν ἀπό τήν πρόσκληση τῆς πατρίδας. Ἡ βασίλισσα Ὀλγα βρίσκεται στήν ἐμπροσθοφυλακή, γιὰ νά τονώσει τούς στρατιώτες. Ἡ πριγκίπισσα Μαρία ἰδρύει πλωτό νοσοκομεῖο, ἡ πριγκίπισσα Σοφία δημιουργεῖ στήν Ἀθήνα νοσοκομεῖα γιὰ τούς τραυματίες, ἡ πριγκίπισσα Ἐλένη ὀργανώνει φορητό σιδηροδρομικό νοσοκομεῖο γιὰ τή μεταφορά τῶν πληγωμένων καί ἡ πριγκίπισσα Ἀλίκη φτιάχνει ὑπαίθρια νοσοκομεῖα.

Εἶναι ἡ ἐποχὴ πού οἱ τίτλοι εὐγενείας καί τὰ ἀξιώματα ἔχουν δευτερεύουσα σημασία μπροστά στό ἐθνικό πρόσταγμα γιὰ μιὰ ἐλεύθερη, ἀδούλωτη πατρίδα. Βουλευτές, ἀφήνοντας τὰ ἔδρανα τῆς

του χρήματα ἐξοπλίζει τό ἑθελοντικό σῶμα τῶν Γαριβαλδινῶν, πού συμμετέχει στό πλευρό τῶν Ἑλλήνων μέ ἡγέτη τόν ἰταλό φιλέλληνα Ριτσιόττι Γαριβάλδη. Τό ἱστορικό τάγμα γράφει μία ἀπό τίς πλέον ἐντυπωσιακές πολεμικές σελίδες.

Οἱ ἐρυθροχίτωνες Γαριβαλδινοὶ ἀντιλαμβάνονται ἐκπληκτοὶ τὴν παρουσία μιᾶς γυναίκας ἀνάμεσά τους. Εἶναι ἡ Ἀσπασία Μαυρομιχάλη-Ράλλη, ἀνεψιά τοῦ Ἀλέξανδρου Ρώμα, κόρη τοῦ πρωθυπουργοῦ Κυριακούλη Μαυρομιχάλη καί μητέρα δύο παιδιῶν. Μέ τὴν κήρυξη τοῦ πολέμου κατατάσσεται ὡς ἑθελόντρια νοσοκόμα στό σῶμα τῶν Γαριβαλδινῶν. Στό ἡμερολόγιό της περιγράφει τὴ στιγμή πού ἀνακοινώνει τὴν ἀπόφασή της: «Μαμά, πρέπει νά δώσωμε πρῶτοι ἡμεῖς τό παράδειγμα! Πρέπει τό ταχύτερον νά ἐργασθῶμεν σ' ἓνα νοσοκομεῖον». Στὴν ἀρχὴ ἡ Ἀσπασία ἀνήκει στό νοσηλευτικό προσωπικό. Ἀργότερα ὅμως κρατᾶ στὰ χέρια της τό τουφέκι καί πολεμᾶ στὴ μάχη τοῦ Δρίσκου, προχωρώντας ἀτάραχη μέχρι τὴν πρώτη γραμμῆ τοῦ πυρός.

Ὁ βουλευτὴς Κέρκυρας καί ποιητὴς Λορέντζος Μαβίλης ζητᾶ στὰ 53 του χρόνια νά μετέχει ἑθελοντικά στίς ἐπιχειρήσεις γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν Ἰωαννίνων. Ἡ ἡλικία του ὅμως δέν ἐπιτρέπει νά ἐνταχθεῖ σέ μάχιμη μονάδα. Ὁ πρωθυπουργός Βενιζέλος τοῦ προτείνει νά κα-

ταταγεί έθελοντικά στό Γενικό Έπιτελείο Στρατού στην Άθήνα κι από κεί νά βοηθήσει. Ή άπυρόβλητη θέση δέν άρέσει στον σονετογράφο. Μέ 70 κερκυραίους έθελοντές κατατάσσεται τελικά στό σώμα των Γαριβαλδινών. Στή θρυλική μάχη του Δρίσκου κοντά στά Γιάννενα άφήνει τήν ύστατη πνοή του, ξεστομίζοντας λόγια άθάνατα: «Δέν ήλιπιζα τέτοια τιμή, νά δώσω τή ζωή μου γιά τήν Έλλάδα!».

Φωτογραφία δείχνει τόν ιερέα του τάγματος παπα-Φώτη νά κλείνει τά μάτια του νεκρού Μαβίλη στην αύλή τής έκκλησίας. Ή θάνατός του συγκλονίζει. Οί έφημερίδες γράφουν: «Ή βουλευτής Μαβίλης έφονεύθη πρό των Ήωαννίνων... Ποιητής αυτός ώριμος καί έκλεκτός πολίτης, ό Λαυρέντιος Μαβίλης έδωσε μέ τόν ήρωϊκόν του θάνατον εις τό Δρίσκον τό ύψηλότερον των παραδειγμάτων».

Ήανουάριος 1913. Τόν δρόμο γιά τήν πρωτεύουσα τής Ήπείρου φράζει ένα πανίσχυρο έμπόδιο. Είναι τά όχυρά του Μπιζανίου, άπόρρητα φρούρια των Τούρκων, έργο του γερμανού στρατάρχη Γκόλτς. Ή πρωτοτυπία τους είναι τό σκυρόδεμα. Γιά πρώτη φορά στην ιστορία όπλισμένο σκυρόδεμα, δηλαδή άπυρόβλητο στον βομβαρδισμό. Τά όχυρά είναι άθέατα από τό μέρος πού δέχονται έπίθεση. Μόνο τό στόμιο των πυροβόλων ήταν όρατό. Ή πυροβολητής είναι καλυμμένος καί μόνο τή στιγμή πού πρόκειται νά σκοπεύσει βγάζει τό κεφάλι του.

Φοβερό, άνδροφόνο, άπαρτο κάστρο τό Μπιζάνι στέκεται άγέρωχο, βαστά γερά, στοιχίζοντας καθημερινά πολλές ζωές έλλήνων πολεμιστών. Τό αίμα τους ρέει άφθονο καί πορφυρώνει τά άφιλόξενα χιονισμένα βουνά. Πότε άραγε θά πέσουν τά Γιάννενα; Πότε θά κυματίσει ή γαλανόλευκη έλληνική σημαία;

Έλληνίς

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Α'

Οί καθημερινές αναφορές τής πολιτικής ήγεσίας τής Τουρκίας στή «γαλάζια πατρίδα», ή παρουσίαση αύθαιρετων χαρτών τής περιοχής, ή άμφισβήτηση τής έλληνικής κυριαρχίας σέ νησιά του Αιγαίου, ή έρμηνεία τής Συνθήκης τής Λωζάνης όπως τούς έξυπηρετεί καί ή διαστρέβλωση τής Ήστορίας αποτελούν τήν αίχμη του δόρατος του τουρκικού έθνικισμού, έπεκτατισμού καί αναθεωρητισμού· όχι μόνον από τήν τουρκική κυβέρνηση, αλλά καί από τήν αντιπολίτευση πού πλειοδοτεί σέ αυτές τίς θέσεις. Ή τουρκική ήγεσία εκφράζει αυτές τίς θέσεις όχι μόνο γιά τό έκτός Τουρκίας άκροατήριο. Πιστεύουμε πώς στοχεύει κυρίως στό έσωτερικό άκροατήριο, πού είναι οί τουρκοί πολίτες, οί όποιοι άρέσκονται νά τά άκούουν, γιατί έτσι

γαλουχήθηκαν στά σχολεία τής Γείτονος.

Πρίν από είκοσι καί πλέον ἔτη ξεκίνησε ἕνας διάλογος στή χώρα μας γιά τό τί γράφουν καί γιά τό τί θά ἔπρεπε νά γράφουν τά σχολικά βιβλία τής Ἱστορίας σέ Ἑλλάδα καί Τουρκία, ἀλλά καί σέ ἄλλες βαλκανικές χώρες. Ἡ συζήτηση αὐτή γιά τά βιβλία ἄρχισε ἀπό διάφορους κύκλους ἢ ὁμάδες τής πολιτικῆς ἐξουσίας καί τής διανοήσεως, πού πιστεύουν ὅτι, ἐάν γραφεῖ ἡ Ἱστορία μέ ἄλλη ματιά, θά βοηθήσει στή φιλία μεταξύ τῶν δύο λαῶν. Τό 2001 ὑπεγράφη μάλιστα καί συμφωνία μεταξύ Ἑλλάδας καί Τουρκίας γιά τήν ἀλλαγὴ τῶν σχολικῶν βιβλίων. Τότε οἱ Ἀμερικανοί καί οἱ Εὐρωπαῖοι σύμμαχοί μας ἐπέμειναν νά ξαναγραφεῖ ἡ σχολική Ἱστορία στίς βαλκανικές χώρες, γιά νά σταματήσῃ τό μίσος μεταξύ τῶν βαλκανικῶν ἐθνῶν. Δηλαδή ζητήθηκε ἡ ἀλλοίωση τής Ἱστορίας, ἡ παράλειψη τῶν αἰματηρῶν στοιχείων. Εἶναι ἀλήθεια βέβαια ὅτι στά Βαλκάνια χύθηκε πολύ αἷμα, ὅπως καί μεταξύ Ἑλλάδας καί Τουρκίας, καί ὅτι ὀρισμένες χώρες ἔχουν γράψῃ μία βολική γι' αὐτούς Ἱστορία, πού ἀπέχει ἀπό τήν ἱστορική ἀλήθεια (π.χ. Τουρκία, Σκόπια). Οἱ ἀπόψεις τῶν συμμάχων καί ὀρισμένων διανοούμενων καί πολιτικῶν ὀδήγησαν τελικά στήν ὑπογραφή τής Συμφωνίας τῶν Πρεσπῶν τό 2018, παρά τήν τεράστια λαϊκή ἀντίδραση.

Πῶς νά συμφωνήσῃ ὅμως κάποιος μέ τήν παραχάραξη τής Ἱστορίας; Ἡ ἀπόκρυψη τής ἀλήθειας δέν θά δημιουργήσῃ καλύτερους ἀλλά μᾶλλον δύσπιστους γείτονες, πού ἀγνοοῦν τήν Ἱστορία τους. Μόνον ἡ ἱστορική ἀλήθεια μπορεῖ νά διαμορφώσῃ μία νέα συνείδηση γιά τή συνύπαρξη, τήν καλή γειτονία καί τό ξεπέραςμα τοῦ παλαιοῦ μίσους. Προϋποθέτει βέβαια καί ἀμοιβαία βήματα.

Τόσο οἱ παιδαγωγοί ὅσο καί οἱ ἱστο-

ρικοί ἐπιστήμονες, παγκοσμίως, διατηροῦν τήν πεποίθηση ὅτι τά ἐκπαιδευτικά συστήματα διαμορφώνουν τή συνείδηση τῶν μαθητῶν στή διάρκεια τής φοίτησής τους στά σχολεία. Ὅλες οἱ ἐπιστημονικές ἔρευνες καταλήγουν στό συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐπιλογή καί οἱ ἀρχές διδασκαλίας τής διδασκτέας ὕλης τῶν σχολικῶν βιβλίων τής Ἱστορίας ἔχουν ὡς σκοπό τή δημιουργία ἐθνικῆς ταυτότητας, πού βασίζεται σέ μεγάλο βαθμό στήν ἀντίθεση τοῦ ἐθνικοῦ «ἐαυτοῦ» μέ τόν «ἄλλο» καί ἰδιαίτερα τόν «γείτονα». (Ξωχέλης 1998 κ.ἄ.)

Ἡ Τουρκία ἀπό τήν ἴδρυση τής «Δημοκρατίας τής Τουρκίας» (29-10-1923) ἐπιδίωξε νά διαμορφώσῃ ἐθνική συνείδηση μέ μέσο τήν ἐθνική ἱστοριογραφία, ὅπως φαίνεται στά σχολικά βιβλία τής χώρας τῆς. Παρουσιάζει μεγάλο ἐνδιαφέρον νά δοῦμε πῶς ἐμφανίζονται ἡ Ἑλλάδα καί οἱ Ἕλληνες στά σχολικά βιβλία τής Γείτονος, μέ τίς διαστρεβλώσεις τής Ἱστορίας καί τίς αὐθαίρετες γενικεύσεις, ἀπό τήν ἴδρυση τοῦ τουρκικοῦ κράτους. Τοῦρκοι ἱστορικοί, διανοούμενοι καί πολιτικοί διαμόρφωσαν καί ὑποστήριξαν μία ἱστορική θέση σύμφωνα μέ τήν ὁποία τό τουρκικό ἔθνος εἶναι πανάρχαιο καί ἔχει προσφέρει πολλά στόν παγκόσμιο πολιτισμό καί ἡ τουρκική γλῶσσα εἶναι ἀπό τίς πρώτες γλῶσσες τής ἀνθρωπότητας. Οἱ θεωρίες αὐτές ἀποσκοποῦσαν στό νά ἀντικρούσουν τά ἐπιχειρήματα τῶν Δυτικῶν, νά τονωθεῖ ἡ ἐθνική ὑπερηφάνεια, νά ἀναταχθεῖ τό πατριωτικό συναίσθημα καί νά κατοχυρωθεῖ ἡ παρουσία τους στή Μικρά Ἀσία. Μέ βάση αὐτή τή θεωρία ὅλοι οἱ λαοί τής Ἀσίας ἦταν Τοῦρκοι, ἐπομένως καί κάθε ἀρχαῖο εἶναι τουρκικό.

Γ. Κυρίζογλου

Ὁ ἅγιος Μάξιμος
ὁ Ὁμολογητής καί
ἡ ὁλότητα χώρου καί χρόνου

Α΄

Στίς 21 Ἰανουαρίου τιμοῦμε τή μνήμη τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπό τούς σημαντικότερους πατέρες τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Μέ τήν πολύ πλούσια θεολογία του ἀναφέρεται ἐκτός τῶν ἄλλων καί στόν φυσικό χώρο καί χρόνο: «Εἶναι ἀδύνατο νά γίνει ἀντιληπτή ἡ ἔννοια τοῦ χώρου («πού»), χωρίς τήν ἔννοια τοῦ χρόνου («πότε»), καί ἀντιστρόφως δέν μπορεῖ νά γίνει ἀντιληπτή ἡ ἔννοια τοῦ χρόνου χωρίς νά συγκατανοηθεῖ μέ τήν ἔννοια τοῦ χώρου»¹. Χρησιμοποιώντας ἀποκλειστικά καί μόνο θεολογικά ἐπιχειρήματα καί βασιζόμενος στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἐκεῖνος ὡς θεόπτης βλέπει τόν φυσικό κόσμο, κατέληξε στό συμπέρασμα ὅτι ὁ χώρος καί ὁ χρόνος ἀποτελοῦν στήν οὐσία μία ὁλότητα. Ἀναφέρεται ἐπίσης καί στή θεμελιώδη σημασία πού ἔχουν ὁ χώρος καί ὁ χρόνος γιά τήν ὑπαρξη τῶν ὄντων: «Καί οἱ δύο περιλαμβάνουν τήν ἀναγκαία συνθήκη γιά νά ὑπάρξουν ὅλα τά ὄντα πού ἐπιδέχονται περιγραφή. "Ὅλα τά ὄντα ἀλλά καί τά "γεγονότα", δηλαδή τά δημιουργήματα πού ὑπόκεινται σέ περιγραφική ὀριοθέτηση, χρειάζονται τόν χώρο καί τόν χρόνο ὡς ἀπόλυτους ὅρους γιά τήν ὑπαρξη καί τήν περιγραφή τους»².

Πολλούς αἰῶνες ἀργότερα (στόν 20ῦ αἰῶνα) ἡ ἀνθρώπινη ἐπιστήμη μέ τή Θεωρία τῆς Σχετικότητας (ΘΣ) τοῦ Einstein, χρησιμοποιώντας μεθοδολογία καί ἐργαλεῖα τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, ἀποδεικνύει μέ ἐπιστημονικά ἐπιχειρήματα ὅτι

πράγματι ὁ χώρος καί ὁ χρόνος ἀποτελοῦν μία ὁλότητα, σέ ἀντίθεση μέ τίς μέχρι τότε δοξασίες, καί εἰσάγει τήν ἔννοια τοῦ λεγόμενου **χωροχρονικοῦ συνεχούς**. Μέσα στό χωροχρονικό συνεχές μπορεῖ νά συμβαίνουν πολλά καί παράδοξα φαινόμενα ἀσύλληπτα γιά τήν κοινή λογική.

Προφανῶς, ὁ σκοπός τοῦ Einstein καί τῶν ἄλλων ἐπιστημόνων δέν ἦταν νά ἐπιβεβαιώσουν τόν ἅγιο Μάξιμο (τόν ὁποῖο μάλλον ἀγνοοῦσαν). Αὐτό ἔχει ιδιαίτερη σημασία, ἐπειδή τά συμπεράσματά του γιά τή δομή τοῦ κτιστοῦ κόσμου ἐπιβεβαιώνονται στήν ἐποχή μας καί ἀπό τήν «ἀπέναντι ὄχθη», ἀπό τήν ἀνθρώπινη ἐπιστήμη πού εἶναι ἐκ θεμελιῶν ἀγνωστική, καί γενικά ἀπό τόν ἐπιστημονικό χώρο στόν ὁποῖο ὑπάρχουν ἀρκετοί ἀγνωστικιστές.

Χῶρος καί χρόνος:

Μία ἀδιαχώριστη ὁλότητα στόν τετραδιάστατο φυσικό χώρο

Ἐπειδή τόσο θεολογικά ὅσο καί ἐπιστημονικά ὁ χρόνος ἀποτελεῖ μία ὁλότητα μέ τόν χώρο, δέν ταυτίζεται μέ τόν χρόνο πού χρησιμοποιεῖ ὁ ἄνθρωπος στίς διάφορες δραστηριότητές του. Ὁ κτιστός χρόνος, πού μετροῦν τά ρολόγια μας καί τά ἡμερολόγια μας, εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπό τόν τρισδιάστατο εὐκλείδειο χώρο (ἤτοι μήκος, πλάτος, ὕψος). Ἡ ἀντίληψη αὐτή ὑπαγορεύεται ἀπό τίς ἀνθρώπινες αἰσθήσεις καί τίς ἐμπειρίες μας ἀπό τήν καθημερινή ζωή, ἀλλά εἶναι βασικά λαν-

θασμένη και αντίκειται στο χωροχρονικό συνεχές.

Γιά να αντιληφθούμε τό μέγεθος τών έσφαλμένων αντιλήψεων πού προκύπτουν από τόν διαχωρισμό τών συστατικών του χωροχρονικού συνεχούς, μπορούμε να αναφερθούμε μεταφορικά στα συστατικά του δυναμίτη (τρινιτρογλυκερίνη), πού αποτελείται από γλυκερίνη (καλλυντικό) και νιτρικά (πού χρησιμοποιούνται στα λιπάσματα), ή του βρώσιμου άλατος, πού αποτελείται από χλώριο (πολεμικό αέριο) και νάτριο (έντονα καυστικό). Όπως τά έπιμέρους συστατικά τους είναι τελείως διαφορετικά από τήν όλότητα «δυναμίτης» ή «άλας» αντίστοιχα, έτσι και ό χρόνος και ό χώρος πού διαχωρίζουμε αύθαίρετα (ύπακούοντας στις αισθήσεις του πεπερασμένου ανθρώπου), είναι διαφορετικά από τά αντίστοιχα μεγέθη μέσα στην όλότητα του χωροχρονικού συνεχούς. Τήν ύπαρξη αύτης τής όλότητας, τήν όποία αντιλήφθηκε πρώτος ό άγιος Μάξιμος, μόνον ό Θεός μπορεί να γνωρίζει πώς είναι και πώς λειτουργεί έπακριβώς.

Ένώ για τή λογική του αισθητού κόσμου ό χρόνος είναι άπλά και μόνο μία γραμμική παράμετρος, πού μάς χρησιμεύει στην κατηγοριοποίηση και ταξινόμηση διάφορων γεγονότων, στή ΘΣ συμμετέχει στο γίνεσθαι. Η ΘΣ δέν αναφέρεται πλέον στον εύκλειδειο χώρο αλλά σε **τετραδιάστατο** χωροχρόνο. Άλλά ή βιολογία και φυσιολογία του πεπερασμένου ανθρώπου επιβάλλουν στις αισθήσεις μας να θεωρούν ότι ό φυσικός χώρος είναι τρισδιάστατος. Αυτό σημαίνει ότι αντιλαμβανόμαστε μόνο μία **προβολή** του τετραδιάστατου³ σύμπαντος στον τρισδιάστατο εύκλειδειο χώρο τών αισθήσεών μας. Κατά συνέπεια, έμεις ως πεπερασμένα όντα αντιλαμβανόμαστε μόνο μία

σκιά⁴ τής φυσικής τετραδιάστατης πραγματικότητας, τήν όποία μόνον εκείνος πού είναι υπεράνω του κτιστού χρόνου (δηλ. είναι άθάνατος) και του χώρου και τής ύλης (δηλ. ό Θεός) μπορεί να γνωρίζει. Αυτό πού έμεις μπορούμε να αντιληφθούμε είναι μόνο τήν ύπαρξη τής τέταρτης διάστασης, ή όποία όμως δέν ταυτίζεται με τόν χρόνο τών ρολογιών μας. Αύτή ή διάσταση συνεπάγεται τήν ύπαρξη έπιπλέον βαθμών έλευθερίας μέσα στον κτιστό κόσμο (πέραν τών τριών διαστάσεων), προσδίδοντας περισσότερες δυνατότητες δημιουργίας⁵ στον Δημιουργό. Είναι ένα μέσο για αύξημένη καινοτομία, πού του έπιτρέπει να δημιουργήσει τή μεγαλειώδη πολυποικιλότητα τής φύσεως.

1. Βλ. PG 91,1180B-C, μετάφρ. π. Μαξίμου Λαυριώτη, 'Ηλία Πετροπούλου, Θεολογία τής Φύσεως - Άγίου Μαξίμου του Όμολογητού, Έκδ. Αρμός 2018 (σ. 72.73).

2. Έ.ά.

3. Η πλέον σύγχρονη Θεωρία τών «χορδών» και «ύπερχορδών» δείχνει ότι υπάρχουν άκόμη 6 ή 7 έπιπλέον διαστάσεις. Έπειδή όμως δέν έχει γίνει άκόμα ή πειραματική έπιβεβαίωσή τους, δέν θα αναφερθούμε σε αυτές.

4. Για να κατανοήσουμε πόσο έσφαλμένη πληροφόρηση έχουμε αφαιρώντας αύθαίρετα μία διάσταση, άρκει να σκεφτούμε ότι: Η προβολή ενός τρισδιάστατου αντικειμένου σε δισδιάστατο χώρο (δηλαδή σε έπίπεδη έπιφάνεια) είναι ή σκιά του.

5. Για να κατανοήσουμε αυτό, μπορούμε να συγκρίνουμε τόν γνωστό μας δισδιάστατο (έπίπεδο) και τρισδιάστατο χώρο: Όπως έμεις στον τρισδιάστατο χώρο έχουμε περισσότερες δυνατότητες δημιουργίας από ό,τι στον δισδιάστατο, έτσι και ό Θεός, δημιουργώντας μέσα σε πολυδιάστατους χώρους (4 ή 11³ διαστάσεων), έχει πολύ πιά αύξημένες δυνατότητες δημιουργίας και καινοτομίας.

Παντελεήμων Καραφίλογλου
(άφ.) Καθηγητής Κβαντικής Χημείας Α.Π.Θ.

Οί πατημασιές

Δύο πράγματα έκαναν τήν κυρα-Βασιλική νά ξεχωρίζει: ή νοικοκυροσύνη της καί ή αγάπη της. Γιά τό πρώτο μπορούσε νά κάνει καί λίγο σκόντο, μά γιά τό δεύτερο δέν διαπραγματευόταν μέ τόν έαυτό της ούτε στό έλάχιστο. Κι ήταν πολλές οί φορές πού θυσίασε τή νοικοκυροσύνη γιά χάρη τής αγάπης. Κι ήταν πολλές οί φορές πού ξάφνιασε παιδιά κι έγγόνια ιδιαίτερα τίς χρονιάρες μέρες.

Ή πανδημία του κορωνοϊου τής στέρησε τή χαρά νά δει μαζεμένα τά πέντε παιδιά της καί τά δεκαεπτά έγγόνια της στό σπίτι της τήν παραμονή τής Πρωτοχρονιάς γιά δύο χρονιές. Δέν γιόρτασε μέ τίς πέντε Βασιλικές της καί ούτε έκοψαν όλοι μαζί τήν τεράστια βασιλόπιτα πού έφτιαχνε. Φέτος ή κυρα-Βασιλική ήταν τόσο χαρούμενη! Φέτος μέσα στό σπίτι της, πού έλαμπε από πάστρα καί μοσχομύριζε από τίς νοστιμιές πού έτοίμασε, περίμενε μέ λαχτάρα τό βράδυ. Άκόμα καί τά μεγάλα έγγόνια της τής είπαν ότι θά περιμένουν μαζί μέ τούς παππούδες τήν αλλαγή του χρόνου. Είναι νά μή χαιρείται καί νά μήν καμαρώνει ή κυρα-Βασιλική;

-Ούτε στον γάμο μας δέν ήσουν τόσο χαρούμενη, τήν πείραξε ό κυρ-Γιάννης ό άντρας της, μά καί κείνου ή χαρά δέν πήγαινε πίσω.

Ξεχάστηκαν μέσ στή χαρά τής προετοιμασίας καί ούτε πού κατάλαβαν ότι νύχτωσε.

-Κυρα-Βασιλική μου, οί κόρες μας

ούτε πού σκέφτηκαν νά έρθουν νά δώσουν ένα χεράκι στή γριά μάνα τους, είτε κάνοντας τόν θυμωμένο ό κυρ-Γιάννης.

-Ίσως γιατί δέν τή θεωρούν γριά, απάντησε μέ χάρη εκείνη, δικαιολογώντας έτσι τίς δύο θυγατέρες της.

Χαμογέλασε μέ ίκανοποίηση ό κυρ-Γιάννης καί πήρε στό χέρι τό κομποσκοίνι του.

-Γιάννη μου, θυμάσαι όταν είχαμε μικρά τά παιδιά μας, κάθε παραμονή Πρωτοχρονιάς τί κάναμε;

-Δέν ξεχνιούνται αυτά, Βασιλική μου. Μά ως έλπισουμε ότι τό θυμούνται καί τά παιδιά μας...

-Θυμάσαι μία τέτοια νύχτα πού τά στείλαμε νά πάνε τά δέματα σέ τρείς φτωχές οικογένειες κι ό Γιωργάκης μας γύρισε ξυπόλυτος, γιατί δέν ύπολογίσαμε σωστά κι είχαμε αφήσει ένα παιδάκι δίχως παπούτσια;

-Πώς δέν τό θυμάμαι! Μά θυμάμαι κι έσένα πού τόν αγκάλιασες καί τόν φίλησες καί του είπες ότι όποιος ντύνει τόν φτωχό ντύνει τόν Χριστό!

-Γιαγιά, γιαγιάκα μου, άνοιξε!

Ή φωνή του Άντώνη, του μικρού έγγονου τους, τούς έκοψε τή νοσταλγική θύμηση. Άνοιξε τήν πόρτα καί τήν αγκαλιά της, μά εκείνος δέν χώθηκε μέσα όπως τόσες καί τόσες φορές.

- Παππού μου, έξω στήν αύλή είναι ένας άνθρωπος. Ό πατέρας μου λέει πώς θά είναι κάποιος άστεγος. Είναι εκεί έξω

καί μιλάει μαζί του. Φαίνεται ἄρρωστος. Γιαγιάκα μου, νά τόν φέρουμε μέσα;

Γύρισε ἡ κυρα-Βασιλική καί κοίταξε τόν ἄντρα της κι ἦταν σάν νά τοῦ ἔλεγε: «Τί κάθεσαι; Φέρε τον μέσα».

Σέ κείνη τή γωνιά δίπλα στό τζάκι τῆς γιαγιᾶς, πού ὅλοι διεκδικοῦσαν καί καθό- ντουσαν μέ τή σειρά, σέ κείνη τήν ἀγαπη- μένη γωνιά βάλανε νά καθίσει ὁ ξένος, πού ἔτρεμε ἀπό τό κρύο. Σάν χαλάρωσε λίγο τό σῶμα του ἀπό τή ζεστασιά τῆς φωτιᾶς καί σάν μαλάκωσε ἡ ψυχή του ἀπό τή θαλπωρή τῆς ἀγάπης, γύρισε τό κεφάλι του καί κοίταξε ὅλους ἐκείνους πού εἶχαν πιά μαζευτεῖ στό σπίτι πού τόν φιλοξε- νοῦσε.

-Εὐχαριστῶ, εἶπε μοναχά κι ἀναλύθη- κε σέ δάκρυα. Εἶδα τήν κυρά, πού μπῆκε καί βγήκε πολλές φορές μέ δέματα στά χέρια, καί κατάλαβα ὅτι μοιράζει φαγητά σέ φτωχοῦς, κατάφερε νά πει μέσα ἀπό τούς λυγμούς του, κι εἶπα, ἂν τῆς ζητήσω, θά μοῦ δώσει κι ἐμένα. Ἔχω ὦρες ἔξω στήν αὐλή σας, κρυμμένος πίσω ἀπό τό δέντρο. Ντρεπόμεν νά ζητιανέψω καί πάνω πού τό ἀποφάσισα, μπήκατε στήν αὐλή καί μέ βρήκατε.

Ἔφερε ζεστές παντόφλες ἡ κυρα- Βασιλική καί τοῦ ἔβγαλε τά λασπωμένα του βρεγμένα παπούτσια. Τότε μονάχα ἀ- ντιλήφθηκε ἐκεῖνος τίς λάσπες πού ἄφη- σαν οἱ πατημασιές του πάνω στό ὀλόμαλ- λο χαλί καί ἔβαλε ξανά τά κλάματα.

Τόν βοήθησε ὁ κυρ-Γιάννης νά σηκω- θεῖ καί τόν πήρε στό μέσα δωμάτιο. Ὡ- σπου ἡ κυρα-Βασιλική μέ τίς θυγατέρες της καί τίς νύφες τους νά στρώσουν τό τραπέζι, ὁ κυρ-Γιάννης ἔβγαλε τό καλύ- τερό του κουστούμι καί τό φόρεσε στόν ξένο. Τά παιδιά δέν μιλοῦσαν, μόνον ἔ- βλεπαν. Εἶχαν ἀκούσει ἀπό τούς γονεῖς τους γιά πάρα πολλά καλά ἔργα πού ἔκα- ναν ὁ παππούς κι ἡ γιαγιά, μά αὐτό πού

ἔβλεπαν ξεπερνοῦσε κάθε φαντασία.

Βγήκε σάν γαμπρός ὁ ξένος, ἀγνώρι- στος...

-Μήπως πέθανα καί βρίσκομαι στόν παράδεισο; εἶπε ἔχοντάς τα χαμένα ἐκεῖ- νος.

-Ἔλα, κάθισε στήν κεφαλή τοῦ τρα- πεζιοῦ, τοῦ εἶπε ἡ κυρα-Βασιλική. Ἐκεῖ πού κάθετα ὁ ξένος, κάθετα ὁ Χριστός, εἶπε, σάν νά ἤθελε νά δώσει μία ἐξήγηση σέ ὅλους.

Σέ λίγα δευτερόλεπτα ὁ ξένος δέν ἦ- ταν πιά ξένος. Κανείς δέν ρώτησε τήν ἱστορία του, μόνο τό ὄνομά του καί ξαφ- νιάστηκαν ὅλοι σάν τούς εἶπε ὅτι τόν λένε Βασίλη.

-Σάν παραμῦθι εἶναι ὅλα αὐτά, εἶπε ἡ μεγάλη Βασιλική καί κοίταξε μέ θαυμασμό τή γιαγιά της.

-Ἄρα ἀπόψε γιορτάζουμε ἑπτὰ κι ὄχι ἔξι, εἶπε ἡ κυρα-Βασιλική, ἀλλά θά γιορ- τάσουμε ἰδιαίτερα τόν κύριο Βασίλη, πού ἀπόψε μᾶς τόν ἔστειλε δῶρο ὁ Χριστός, γιά νά τιμήσουμε ἀληθινά τόν ἅγιο Βασι- λειο.

-Κύριος; Κύριος ἐγώ; ψέλλισε ἀπορη- μένος ὁ ξένος.

-Ἔ, ἄντε ἄς μή σέ λέμε κύριο, εἶπε γε- λώντας ὁ Γιώργος, ἄς σέ λέμε θεῖο Βασι- λη, θέλεις;

-Θέλω! ἀπάντησε χαρούμενος ἐκεῖ- νος.

Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ χρόνου βρῆκε τήν κυ- ρα-Βασιλική εὐτυχισμένη, γιατί ἔβλεπε τίς λασπωμένες πατημασιές πάνω στό μάλ- λينو χαλί της καί ἤξερε πώς ἦταν οἱ πα- τημασιές τοῦ Χριστοῦ, πού ἦρθε ἀπόψε στή γιορτή της. Καί δέν τήν ἐνοχλοῦσαν καθόλου οἱ λάσπες πάνω στό χαλί, γιατί γιά ἄλλη μία φορά ἡ ἀγάπη της νίκησε τή νοικοκυροσύνη της!

Ἐλένη Βασιλείου

ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

100 χρόνια μετά την τραγωδία του 1922 και μαζί με τις μαύρες μνήμες φτάνει μέχρι τις μέρες μας ένα... Φώς! «Φως από μίαν άλλη Ανατολή, φως που φτάνει μέχρι τη Δύση, που φωτίζει τον νου του ανθρώπου, που ανάβει τη φλόγα της πίστης του, που γίνεται η ζωντανή του ιστορία...».

Έναν ελάχιστο φόρο τιμής σε όσους χάθηκαν τότε, σε όσους θυσιάστηκαν, σε όσους έφεραν μαζί τους την πίστη και τον πολιτισμό τους, προσπάθησε να αποδώσει και η επετειακή εκδήλωση «Εξ Ανατολών τό Φως», που πραγματοποιήθηκε τό περασμένο φθινόπωρο από τό φοιτητικό τμήμα της «Χριστιανικής Έλπίδας». Ξεκίνησε τό ταξίδι της από τη φοιτητική κατασκηνωτική περίοδο κι έπειτα, με άφετηρία τό άμφιθέατρο τών Έκπαιδευτηρίων «Έλπίδα», συνέχισε τη διαδρομή της και φιλοξενήθηκε στό Πνευματικό Κέντρο Πτολεμαΐδας, στό Προκόπειο Πολυδύναμο Έκκλησιαστικό Κέντρο στην Καλαμαριά Θεσσαλονίκης και στόν Χώρο Τεχνών στη Βέροια. Ή υποδοχή από τούς ύπευθύνους, αλλά και τό κοινό, ήταν κάθε φορά θερμή και συγκινητική και οί εύχαριστίες μας πρός όλους είναι πολλές.

Στόν απόηχο αυτών τών έμπειριών, όσοι συμμετείχαμε, κρατούμε πολλά... Δέν

ήταν μόνο τά τραγούδια, οί χοροί... Δέν ήταν μόνο όσα μάθαμε από τίσ ιστορικές αναδρομές, τίσ μαρτυρίες, τήν όλη συνεργασία, τόν κόπο... Όλα αυτά τά ζήσαμε, τά χαρήκαμε, μάς συνέδεσαν και θά τά φυλάμε. Εύγνωμονούμε όμως τόν Θεό, γιατί είχαμε τήν εύκαιρία νά συμμετέχουμε κι έμεις σε μία μικρή προσπάθεια, που μαζί με άλλες γίνεται κι αυτή λιθαράκι, για νά κρατηθεί ζωντανή ή φλόγα της πίστης και της πατρίδας. Κι ήταν μεγάλη ή αίσθηση του χρέους, που μάς δημιουργούσαν κάθε φορά τά δακρυσμένα βλέμματα όσων μάς τίμησαν με τήν παρουσία τους· ιδιαίτερα στίς πιό μακρινές περιοχές, καθώς βλέπαμε μέσα σε αυτά, όχι μόνο τόν πόνο για όσα χάθηκαν, αλλά και τήν έλπίδα για όσα μπορούμε νά κρατήσουμε ζωντανά, αν διατηρήσουμε όσα και οί πρόγονοί μας.

Κι έμεις ως νεότερη γενιά όφείλουμε νά μήν ξεχνούμε... Καί τό σίγουρο είναι πως αν κρατήσουμε ζωντανή τη φλόγα, «...τό φως, τό αιώνιο φως, δέν φυλακίζεται ούτε ξεψυχά. Πάντα θά βρίσκει τρόπο νά γλιστρά άπ' τίσ χαραμάδες... Αυτό τό φως, που ξεφεύγει και δέν χάνεται ποτέ, ίσως φωτίσει πάλι όλόλαμπρο και τούτα τά σκοτάδια...».

A.Σ.

**«Τό πιό ώραίο τραγούδι θά πώ
γιά τόν Χριστό...»**

Ἡ προσμονή τῶν Χριστουγέννων συνδέεται μέ μιά ξεχωριστή χαρά, πού ἀπό τήν παιδική μας ἡλικία ἔχουμε θησαυρίσει στίς καρδιές μας. Εἶναι τά κάλαντα. Τό χαρμόσυνο μήνυμα τῆς γέννησης τοῦ Χριστοῦ πού σάν ἄλλοι ἄγγελοι τό μεταφέρουμε σέ σπίτια, νοσοκομεία καί ἄλλα ἄσυλα τοῦ πόνου, ἀξιοθήκαμε νά τό διαλαλήσουμε φέτος ἀρχίζοντας ἀπό τήν πλατεία Ἀριστοτέλους. Οἱ χορωδίες μας, μαζί μέ ἄλλες χριστιανικές νεανικές χορωδίες τῆς Θεσσαλονίκης, γέμισαν μέ μελωδικά τραγούδια καί παραδοσιακά κάλαντα τήν κρῦα δεκεμβριανή καταχνιά.

Τήν παραμονή τῶν Χριστουγέννων οἱ φοιτήτριές μας μοίρασαν ἀγάπη, χαμόγελα, εὐχές καί τίς ὁμορφες κάρτες τους στά νοσοκομεία, ἐνῶ οἱ φοιτητές μας ἐπισκέφθηκαν σπίτια μελῶν, συνεργατῶν καί φίλων τῆς Ἀδελφότητας, ὅπου ἔψαλαν καί ἀντάλλαξαν εὐχές. Μεγάλη ἡ εὐφροσύνη καί ἡ συγκίνηση ὅλων, ἴσως διότι ἦταν τά πρῶτα κάλαντα μετά τήν πανδημία. Ὅλες αὐτές οἱ ἐκδηλώσεις θέρμαναν τόν πόθο μας νά γιορτάσουμε ἀληθινά Χριστούγεννα.

«Τό πιό ἀκριβό μαργαριτάρι»

Μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, ἡ χριστουγεννιάτικη ἐκδήλωση τῆς Ἀδελφότητας ἔγινε φέτος πραγματικότητα. Ἀπό τίς 15/12 ὡς τίς 18/12 γέμιζαν τήν αἴθουσα γλυκές μελωδίες ἀπό τήν παιδική καί τή φοιτητική χορωδία καί κάθε παράσταση, γιά τούς/τίς φοιτητές/τριες, τά Κατηχη-

τικά ἢ τό κοινό, ἦταν «πλούσια» σέ μῆνύματα καί νοήματα.

Ὁ τελευταῖος χαρακτηρισμός δέν ἐπιλέχτηκε τυχαῖα, μιᾶς καί ἡ θεατρική παράσταση, πού παρουσιάστηκε ἀπό τίς φοιτήτριες τοῦ οἰκοτροφείου, ἦταν μιά ζωντανή ἀναζήτηση γιά «Τό πιό ἀκριβό μαργαριτάρι». Ἕνα ταξίδι στήν ἐποχή τῆς Γέννησης τοῦ θεοῦ Βρέφους, πού ὅμως τόσο μοιάζει μέ τή δική μας. Μέσα ἀπό τήν ἱστορία, πού τόσο ζωντανά καί γλαφυρά μᾶς παρουσιάστηκε, παρακολουθήσαμε ὅλοι μαζί γιά ἀκόμη μιά φορά τό μεγαλεῖο τῆς ἐνανθρώπησης· τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Μεσσία πού γεννιέται στή γῆ μας σέ κάθε ἐποχή καί γεμάτος ἀγάπη μᾶς δέχεται ὅλους, ἀκόμη κι ἂν δέν εἴμαστε τόσο καθαροί... Ἀρκεῖ κι ἐμεῖς νά τοῦ προσφέρουμε δῶρα στή φάτνη του, τή μετάνοια καί τήν καλή μας διάθεση... Κι Αὐτός θά φέρει γιά ἐμᾶς τό πιό σημαντικό δῶρο, τόν πιό πολῦτιμο θησαυρό, τό πιό ἀκριβό μαργαριτάρι: τή Λύτρωση!

Κατάπτυστη απόφαση

Άρχαία νομίσματα Μακεδονίας, Μουσείο Πέλλας

Άλγεινή έντύπωση προκάλεσε ή απόφαση του Πρωτοδικείου τής Φλώρινας, μέ τήν όποία έπικύρωσε τό καταστατικό τής Μή Κυβερνητικής Όργάνωσης «Κέντρο Μακεδονικής Γλώσσας» σκοπός της ή διάδοση τής σλαβικής γλώσσας τών Σκοπιανών στην Έλλάδα καί ή διδασκαλία της -ώς προαιρετικού μαθήματος- ήδη από τό Δημοτικό. Θυμίζουμε ότι τό «Κέντρο Μακεδονικής Γλώσσας» στή Φλώρινα εγκρίθηκε έπίσημα ως μή κυβερνητική όργάνωση από τίς δικαστικές Άρχές τής Έλλάδας στίς 28 Ίουλίου 2022 καί ή απόφαση άνακοινώθηκε στό Δελτίο Δικαστικών Έκδόσεων στίς 7 Νοεμβρίου 2022.

Τό έν λόγω «Κέντρο», σύμφωνα μέ τό καταστατικό του, έχει ως σκοπό του νά έργαστεί για:

☞ τή διδασκαλία τής μακεδονικής πρότυπης γλώσσας σέ πολίτες τής Έλλάδας μέσφ διαδικτυακού ιστότοπου,

☞ τήν ύποστήριξη είσαγωγής τής μακεδονικής πρότυπης γλώσσας ως προαιρετικού μαθήματος σέ δημόσια σχολεία (πρωτοβάθμια καί δευτεροβάθμια) καί πανεπιστήμια στην Έλλάδα, πού βρίσκονται στίς περιφέρειες Δυτικής, Κεντρικής καί Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης,

☞ τήν ύποστήριξη τής ίδρυσης παι-

δαγωγικών σχολών/τμημάτων έντός ύφιστάμενων πανεπιστημίων στην Έλλάδα για τήν άνάδειξη τοπικών καθηγητών τής μακεδονικής γλώσσας, καθώς καί τόν καταρισμό προγράμματος σπουδών καί διδακτικού ύλικού.

Όμολογουμένως άποτελεί όνειδος καί άγος για τούς δικαστές ή έπνεύσιστη αυτή απόφαση. Άνάλογη προσπάθεια για άναγνώριση παρόμοιου σωματείου στίς Σέρρες δέν εύδοκίμησε, καθώς τό Μονομελές Έφετείο Θεσσαλονίκης, μέ τήν ύπ' αριθμόν 117/2021 απόφασή του, έβαλε φρένο στην ιδεολογική διαστροφή καί στά καλοπληρωμένα όνειρα όσων όρέγονται δήθεν «μακεδονική» μειονότητα έντός Έλλάδας. Γνωρίζουμε ότι οί δικαστές όφείλουν νά άπονέμουν τό δικαιο καί όχι νά έπευλογοούν τήν κατάφωρη άδικία. Στο μεταξύ ή απόφαση άνοίγει τόν δρόμο για ίδρυση καί άλλων συναφών σωματείων στην Έλλάδα.

Η έξαιρετικά δυσμενής αυτή εξέλιξη άποτελεί προπομπό αύτοπροσδιορισμού έθνικής μειονότητας στην περιοχή. «Αυτή ή πράξη άντιπροσωπεύει μιά de facto άναγνώριση ενός μακεδονόφωνου πληθυσμού στην Έλλάδα», άναφέρει σέ άνάρτησή της στό FB ή συγκεκριμένη Μ.Κ.Ο. καί προσθέτει: «Τό σημερινό έπίτευγμα δέν είναι τό τέλος, αλλά ή άρχή

μιάς έκστρατείας για τήν όλική έγκαθίδρυση τής Μακεδόνικης γλώσσας στό κοινωνικό γίνεσθαι τής 'Ελλάδας».

Άσφαλώς οί ντροπιαστικές αυτές άποφάσεις άποτελούν καρπό τής Συμφωνίας τών Πρεσπών, κατά τήν όμολογία καί του πρώην πρωθυπουργού τών Σκοπίων Ζόραν Ζάεφ. Οί πολιτικοί ύπεύθυνοι, μέ πρώτη τήν κυβέρνηση, άποδείχθηκαν κατώτεροι τών περιστάσεων· δέν μπόρεσαν νά ύψώσουν έγκαίρως έθνικά καί πατριωτικά αναχώματα στό έν δράσει ύπουλο άνθελληνικό σχέδιο, πού συνιστά θρυαλλίδα μελλοντικών έθνικιστικών διεκδικήσεων καί άνεδαφικού άλυτρωτισμού. "Έτσι φτάσαμε στό σημείο μιά βουλγαρική διάλεκτος, ή όποία δέν έχει καμία σχέση μέ τήν έλληνική ιστορία, νά αναγνωρίζεται άπό τό έλληνικό κράτος ως «μακεδονική γλώσσα». Καί αυτό προκύπτει άπό τή σοκαριστική είδηση ότι αναγνωρίστηκε άπό τήν έλληνική δικαιοσύνη ό πρώτος σύλλογος πού προωθεΐ καί διδάσκει τήν άνύπαρκτη «μακεδονική γλώσσα».

Μέ αυτή τήν έξωφρενική άναγνώριση τής «μακεδονικής γλώσσας» ή χώρα μας δέχεται άκόμα έναν πολιτιστικό «δούρειο ίππο» στή Βόρεια 'Ελλάδα, για νά διαμορφωθεί πεδίο δράσης για τίς έθνικιστικές ιδέες τών Σκοπιανών. Εΐναι γνωστό άλλωστε πώς στά σχολεία τής γειτονικής χώρας διδάσκονται άκόμα οί ιδέες τής «Μεγάλης Μακεδονίας» καί τής «Μακεδονίας του Αιγαίου».

Βεβαίως εΐναι θέμα κοινότοπο καί έξαντλημένο άπό τούς είδικούς έπιστήμονες τό ότι «μακεδονική» γλώσσα δέν ύπάρχει, δέν ύπήρξε ποτέ ούτε στήν αρχαιότητα ούτε στή σύγχρονη 'Ελλάδα. 'Η αρχαία Μακεδονία εΐναι 'Ελλάδα καί τίποτε άλλο. Τή γλώσσα τών Σκοπίων τήν κατασκεύασε τό 1945 ή έπιτροπή πού συ-

στήθηκε υπό τόν τότε πρωθυπουργό τών Σκοπίων Κολιζέφσκι ως μία ξεκάθαρα σλαβική καί λίγο διαφορετική άπό τή βουλγαρική γλώσσα για τούς σλάβους κατοίκους τής περιοχής τών Σκοπίων. Τήν όνόμασε «Μακεδονική» έντελώς αυθαίρετα, άνιστόρητα καί για καθαρά πολιτικούς, προπαγανδιστικούς καί έπεκτατικούς λόγους. Εΐστοχα, ό μεγάλος 'Ιταλός ίνδοευρωπαϊστής γλωσσολόγος Vittore Pisani (Il Macedonico, περιοδικό Paideia 12, 1957, σ. 250) σημειώνει: «Πράγματι ό όρος «μακεδονική γλώσσα» (έννοεί τή γλώσσα τών Σκοπίων) εΐναι προϊόν πολιτικής ούσιαστικά προέλευσης». 'Ο καθηγητής τής Γλωσσολογίας Γεώργιος Μπαμπινιώτης, επίσης, προσθέτει: «Οί Σκοπιανοί έδωσαν σέ αυτή τή γλώσσα, τή σερβοβουλγαρική, τήν παραπλανητική καί ψευδώνυμη όνομασία «Μακεδονική» (!), για νά άποφύγουν τίς βουλγαρικές διεκδικήσεις καί νά άποκρύψουν μαζί τή βουλγαρική προέλευση τής γλώσσας τους. Περαιτέρω, για νά ίδιοποιηθούν μέ τόν τρόπο αυτόν μιά όνομασία (Μακεδονική) πού τούς προσέδιδε κύρος καί ιστορικό βάθος (μέσω τής πλαστής ταύτισής τους μέ τό ένδοξο καί παγκοσμίως γνωστό όνομα τής Μακεδονίας του Μ. Αλεξάνδρου)». Για τό ιδίωμα μάλιστα πού χρησιμοποιείται στα βόρεια σύνορά μας καί τό όποίο δέν έχει σχέση μέ τήν τεχνητά κατασκευασμένη γλώσσα τών Σκοπίων, ό κ. καθηγητής παρατηρεί ότι άνάλογα παραμεθόρια ιδιώματα καί όχι γλώσσες χρησιμοποιούνται «άνέκαθεν καί παγκοσμίως άπό μερικές συνοριακές όμάδες του πληθυσμού πλείστων χωρών». Συνεπώς, εΐναι άκρως άπαράδεκτο νά έπιχειρείται αυτή ή ληστρική καπήλευση του όνόματος τής Μακεδονίας.

Έπιπλέον, έπειδή οί Σκοπιανοί ύφαρπάζουν τή μακραίωνη ιστορική καί

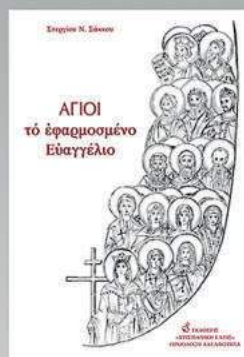
πολιτιστική κληρονομιά μας, ή ιστορία της Μακεδονίας και του Μεγάλου Αλεξάνδρου δέν πλαστογραφείται· τὰ ἀδιάφυστα ἀρχαία εὐρήματα δέν παραχαράσσονται καὶ ἡ μοναδικὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα δέν μπορεῖ νὰ κλαπεί οὔτε κατ' ὄνομα. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀποκατασταθεῖ ἄμεσα τὸ καταρρακωμένο παγκοσμίως Διεθνὲς Δίκαιο· νὰ σταματήσει ἡ πλαστογράφηση γλῶσσας, ἐθνότητος, ὀνόματος καὶ ἱστορίας τῆς Μακεδονίας, ἡ ὁποία εἶναι Ἑλλάδα καὶ μόνον Ἑλλάδα.

“Ὅσον ἀφορᾷ στὴν κατὰπτυστὴ Συμφωνία τῶν Πρεσπῶν, ἔχουν σημειωθεῖ 220 παραβιάσεις ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν Σκοπιῶν κι ἡ ἑλληνικὴ πλευρὰ ἐπιμένει νὰ μὴν τὴν καταγγέλλει. Τέσσερα χρόνια μετὰ τὴν ὑπογραφή τῆς Συμφωνίας, βλέπουμε μπροστὰ στὰ μάτια μας νὰ «ναρκοθετεῖται» ἡ Ἑλλάδα καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς ὀλοένα καὶ περισσότερο. Γι' αὐτὴ τὴ «ναρκοθέτηση» εὐθύνεται ἡ συγκεκριμένη Συμφωνία, τὴν ὁποία τὸ ἐπίσημο ἑλλαδικὸ κράτος συνεχίζει ἀνεπίτρεπτα νὰ σέβεται. Ὅπως καὶ νὰ προσπαθοῦν νὰ μᾶς τὴν παρουσιάσουν, ἀμβλύνοντάς τὴν, ἡ Συμφωνία τῶν Πρεσπῶν εἶναι μιὰ βόμβα στὰ θεμέλια τοῦ Ἑλληνισμοῦ! Καὶ αὐτὴ τὴ βόμβα τὸ ἑλλαδικὸ πολιτικὸ σύστημα τὴν ἔχει ἀποδεχθεῖ σάν κάτι πού δέν πρέπει νὰ ἀγγίξουμε οὔτε νὰ ἀμφισβητήσουμε οὔτε νὰ διανοηθοῦμε τὴν ἀκύρωσή της.

Ἡ τελευταία ὅμως γραμμὴ ἄμυνας εἶναι ὁ ἑλληνικὸς λαός. Οἱ Ἑλληνίδες καὶ οἱ Ἕλληνες δέν θὰ ἀποδεχτοῦμε παθητικὰ ὅλα τὰ πιὸ πάνω φοβερὰ καὶ τρομερὰ πού ἤδη συμβαίνουν στὴ χώρα μας! Στὸ χέρι μας εἶναι νὰ μὴν ἐπιτρέψουμε τὴν ἴδρυση καὶ τὴ λειτουργία ὀργανώσεων καὶ σωματείων πού καπηλεύονται τὴν ἑλληνικότητα τῆς μακεδονικῆς γλῶσσας. Παράλληλα νὰ προχωρήσουμε στὶς ἀπαραίτητες ἐνέργειες γιὰ τὴν ἀκύρωση τῆς Συμφωνίας τῶν Πρεσπῶν, γιὰ νὰ γλυτώσουμε ἀπὸ «τὴν ὀργὴ τῶν νεκρῶν» καὶ τίς ἀρές τῶν ἐπερχόμενων γενεῶν.

Εὐδοξία Αὐγουστίνου

Βιβλία-ὁδοδείκτες στὴν πορεία τῆς νέας χρονιάς

**Ζητῆστε τα στό Βιβλιοπωλεῖο μας
«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»**

**Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 274518**

e-shop <http://books.apolytrosis.gr>

Συζητώντας τά γεγονότα...

Στόν απόηχο τών Χριστουγέννων

Μία πρωτότυπη γιορταστική εκδήλωση διοργάνωσε ο Δήμος Θεσσαλονίκης στην πλατεία Άριστοτέλους τό βράδυ τής 21^{ης} Δεκεμβρίου. «Τήν ξεχωριστή ατμόσφαιρα στή γιορτινή Άριστοτέλους δημιούργησαν 750 παιδιά καί νέοι, μέλη τών χορωδιών τριών Μητροπόλεων (Θεσσαλονίκης, Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως, Ν. Κρήνης καί Καλαμαριάς) καί Όρθοδόξων Χριστιανικών Σωματείων τής Θεσσαλονίκης», έγραφε τό Δελτίο Τύπου του Δήμου.

Άψηφώντας τό χειμωνιάτικο κρύο, πλήθος κόσμου έμεινε στήν πλατεία σ' όλη τή διάρκεια τής συναυλίας. Άλλά καί πολλοί περαστικοί καί άνθρωποι από τά γύρω μαγαζιά απήλαυσαν τίς χριστουγεννιάτικες μελωδίες, πού γέμιζαν τόν χώρο μεταδίδοντας πνευματικά μηνύματα. Αύτά, όπως είπε καί ο κ. Δήμαρχος, «μάς βάζουν στό πραγματικό κλίμα τών Χριστουγέννων». Καί βέβαια τά πνευματικά μηνύματα τής πίστης μας σηματοδοτούν όχι μόνο τίς γιορτινές μέρες, αλλά κάνουν γιορτινή τήν καθημερινότητά μας.

«Μισή άρχοντιά»

Ξάφνιασε ευχάριστα ή ευγενική κίνηση τής έθνικής ομάδας Ίαπωνίας, πού συμμετείχε στους παγκόσμιους ποδοσφαιρικούς αγώνες του 2022. Ή είδηση λέει: «Μετά από μία έκπληκτική νίκη μέ 2-1 επί τής τέσσερις φορές νικήτριας του παγκοσμίου κυπέλου, Γερμανίας, ή έθνική ομάδα τής Ίαπωνίας... παρέδωσε

πεντακάθαρα τά άποδυτήρια στό Στάδιο Καλίφα (στό Κατάρ), όπου φιλοξενήθηκε, τοποθετώντας στό κεντρικό πάσο διπλωμένες πετσέτες, μπουκάλια νερού καί πλαστικά πιάτα φαγητού» (βλ. Huf-frost). Έπιβεβαίωσαν ότι «ή καθαριότητα είναι μισή άρχοντιά» κι έδωσαν ένα έμπρακτο μάθημα ευγένειας, πού δυστυχώς σπανίζει στίς μέρες μας.

Άθλιότητες

Του πήγε τό παιδί του από τό σχολείο μία υπεύθυνη δήλωση νά υπογράψει καί έγινε έξαλλος. Γιατί; Διότι στή θέση ΜΗΤΕΡΑ καί ΠΑΤΕΡΑΣ υπήρχαν οι λέξεις ΓΟΝΕΑΣ Α΄ καί ΓΟΝΕΑΣ Β΄. "Ετσι είναι ή έτοιμη φόρμα πού δίνει πλέον τό Ύπουργείο Παιδείας, ύποτασόμενο στίς έπιταγές τής ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας. Ό άνθρωπος δέν άντεξε καί έγραψε πάνω στή δήλωση: «Καί μήν ξαναδώ άηδίες. Καί μήν ξαναδώ άθλιότητες τύπου γονέας α΄ καί β΄ γονέας. Τό παιδί μου καί όλα τά παιδιά του κόσμου έχουν μητέρα καί πατέρα. Τέλος» (βλ. tilestwra.com). Μακάρι νά ήταν τό τέλος, αλλά δυστυχώς τό κατακύλισμα τής κοινωνίας μας από Βουλή, Ύπουργεία καί κάτω... δέν φαίνεται νά έχει τελειωμό. Ή δικτατορία τής ανωμαλίας καί του έκφυλισμού τής ανθρωπίνης αξιοπρέπειας είναι στυγνή καί ήρθε για νά μείνει. Έκτός αν υγιείς αντιδράσεις σαν αύτή του βολιώτη γονέα πολλαπλασιαστούν τόσο, ώστε νά γίνουν σεβαστές από ύπουργούς καί Ύπουργεία καί από πρωθυπουργούς καί Κυβερνήσεις. Είθε!

Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
νοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζου-
σιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά·
οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;

(ΜΘ 6,26)